

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Citiți în pag. 6-7:

O discuție interesantă

CUM NE ÎNCHIPUIM

**LUMEA
FĂRĂ
ARME**

Moscova de astăzi. Strada Sadovaia

FILM

UN NOU „HAMLET”

de GRIGORI KOZINTEV

(pag. 2)

Un sistem interior de navigație neîntrepută

de ing. CS. NAGY
și ing. M. ELEFTERESCU

(pag. 3)

În luptă cu cancerul

de dr. N. VOICULEȚ

(pag. 9)

VLADIMIR
PIMENOV:

CE A ARĂTAT STAGIUNEA TRECUTĂ

Prin ce s-au caracterizat cele mai bune piese ale stagiunii trecute? Ce tendințe noi s-au vădit în arta dramatică sovietică? În primul rând, un generos umanism al autorilor, actorilor și regizorilor. Cuvântul *educație* revine din ce în ce mai frecvent în piesele noastre. Continuând cele mai bune tradiții ale literaturii ruse umaniste dramaturgii sovietici reflectă noul, răspunderea fiecărui om nu numai față de societate, față de popor, dar și față de sine însuși. Adevărul care triumfă în cele mai bune piese este adevărul moralei noi, în care interesele personale ale oamenilor se confundă cu aspirațiile lor sociale.

Problema educării oamenilor în spiritul noii morale a fost dezbătută în mai multe piese: „Oceanul” de Al. Stein, „Jurnalul unei femei” de Konstantin Finn, „Fiul pierdut” de Alexei Arbutov ș. a.

Spectacole pentru tineret

Nota dominantă a stagiunii au constituit-o piesele consacrate tineretului. Lucru foarte firesc, de altfel, căci tineretul este ziua de mâine a patriei. Fiecare nouă generație se depărtează tot mai mult

Spectacolul „Vahtangovului” cu „Poveste din Irkutsk” s-a bucurat de succes și în stagiunea trecută.

de constrîngerile trecutului, avînd o concepție mai liberă despre lume. Starea de spirit a tineretului este starea de spirit a viitorului. Așa se explică de ce teatrele, dramaturgii sovietici au acordat atîtă atenție problemelor tinerei generații. Sfera preocupărilor lor a fost foarte largă: ei s-au oprit asupra problemelor complicate ale concepției despre lume, asupra urmărilor cultului personalității pe care tinerii le înlătură din munca lor, ca în piesa „Băieții de azi” de Mihail Șatrov prezentată la teatrul „Maiakovski”. Piesa „Noaptea albă”, de Vera Panova, pusă în scenă tot de teatrul „Maiakovski”, evocă dificultățile și bucuriile primei iubiri, care nu trebuie să-i dezamăgească pe adolescenți. Tineri care încep o viață independentă sînt și eroii piesei „Linia hotărîtoare” a scriitorului ucrainean Vadim Sobko, precum și ai piesei „Primul întîlnit”, scrisă de leningrădeanul Iuri Prințev. În piesa inspirată de nuvela lui Vladimir Aksionov „Colegii”, autorul și teatrul ne fac cunoștință cu trei medici tineri, oameni minunați care își înving propriile slăbiciuni și se dedică în întregime vindecării oamenilor. Trebuie să ai mințile curate și o inimă tot atît de pură ca să poți opera inima altui om —

Regizorul Grigori Kozințev a început pregătirile pentru ecranizarea lui „Hamlet”. Cunoscutul reprezentant al generației mai vîrstnice de cinești sovietici intenționează să transpună drama lui Shakespeare într-un film în două serii, ce va fi realizat de studiourile leningrădene. Deocamdată, munca a început prin elaborarea schițelor și căutarea locurilor celor mai adecvate pentru „instalarea” castelului Elsinore, reședința prințului Danemarcei. Deși mai e destul timp pînă la turnarea primului metru de peliculă, la „Lentfilm” au și început să sosească scrisori adresate regizorului Kozințev. Mulți spectatori — studenți, tineri muncitori, ingineri, profesori — vor să știe cum va fi conceput un film despre Hamlet în al șaptelea deceniu al secolului XX, ce trăsături ale personajului vor fi reliefate, care va fi mesajul său.

Acestor scrisori, primite mai ales din partea unor tineri cinefili, Grigori Kozințev le-a răspuns într-un articol publicat de „Komsomolskaia Pravda”, din care reproducem mai jos un extras.

UN NOU „HAMLET”

Cum întrevăd o ecranizare a lui „Hamlet” în zilele noastre?

În jurul tragediei shakespeariene se poartă discuții de mai bine de un secol, se ciocnesc diverse interpretări, se desfășoară o acerbă luptă de opinii. Prințul Danemarcei a fost înfățișat, rînd pe rînd, ca o bocitoare a omenirii, ca un pretendent la tron sau ca un nebun.

A venit, însă, vremea să fie dezvăluite cu maximă pregnanță sensul și forța poeziei shakespeariene. Și asta nu numai pentru că știința a făcut un mare pas înainte și acum știm mai mult decît predecesorii noștri despre vremea lui Shakespeare, despre teatrul lui, despre arta veacului în care a trăit ș.a.m.d. Cercetările shakespearologilor sînt foarte importante, dar un alt lucru este totuși mai esențial: astăzi știm incomparabil mai multe decît predecesorii noștri despre viață, despre lupta dintre omenie și ignominie, despre adevăr și minciună.

Ce raport are cu epoca noastră această piesă scrisă la începutul secolului al XVII-lea? Fără doar și poate o legătură foarte strînsă. În afară de caracteristici arhicunoscute, unele opere clasice mai au o calitate, după părerea mea foarte importantă: ele trăiesc împreună cu omenirea. Fiecare generație află în asemenea opere un înțeles propriu, vital, contemporan. Hamlet vorbește actorilor ambulanți despre finalitatea artei. El stăruie asupra faptului că în toate timpurile arta va înfățișa adevăratul eroism și trăsăturile autentice ale ticăloșiei. Eroismul și ticăloșia își păstrează multe trăsături neschimbate, deși formele lor de manifestare se schimbă, devenind chiar de nerecunoscut. Căci fiecare epocă își are propriul ei eroism, datorită celor care se dăruiesc oamenilor, celor care în mod statornic își închină viața fericirii majorității omenirii; cei care disprețuiesc

această majoritate, socotind-o o gloată lipsită de rațiune, li se par niște indivizi josnici.

Eroii shakespearieni trec granițele veacurilor și hotarele tocmai pentru că destinele lor, factura caracterului, însușirile lor sufletești dezvăluie măreția permanentă a luptei dintre umanism și ura față de om.

Ce săracă ar fi fost dragostea omenescă dacă Shakespeare n-ar fi adăugat perechilor de îndrăgostiți pe Romeo și Julieta; și poate că multe evenimente istorice ar fi fost greu de înțeles dacă nu s-ar fi lîvit pe scenă filozoful ucigaș Richard al III-lea, care visa să oblige omenirea să divinizeze chiar și cocoșa regească. Castelul străvechi s-au transformat în ruine, condițiile de viață s-au schimbat, devenind chiar de nerecunoscut iar pe liniștile străduțe ale Wittenbergului nu mai poți găsi locurile pe unde se plimba prințul danez. Dar și azi există pe pămînt state care amintesc de niște uriașe temnițe și se mai înfîmplă ca copiii să fie educați după metoda lui Polonius, iar dragostea să fie uitată mai repede decît se rupe un rînd de încălțări.

Răspunderea față de adevăr, față de demnitatea umană, intranșigența față de tot ce înjosește ființa omenescă — iată ce mi se pare esențial, de o acută contemporaneitate în figura lui Hamlet. El smulge vălurile frumoase ce ascund lumea violenței și lăcomiei, descoperind putreziciunea, descompunerea societății bazate pe oprirea omului de către om, pe domnia minciunii, cruzimii.

Hamlet spune: omul este un miracol al naturii. Și mai spune: omul este chințesenta prafului. Acesta este motivul tragediei lui: elanul viselor lui umaniste se vedește inutil în veacul în care trăiește — realitatea din Elsinore este incompatibilă cu idealurile universității din Wittenberg. În fața lui se află depotrivă visul

despre frumusețea omului și jugul epocii care-l oprimă. Dar Hamlet nu-și pierde încrederea, nu trece de partea celuilalt lagăr. La sfîrșitul tragediei, trupului său i se dau onoruri militare. Și e firesc să fie așa, căci a murit ca un luptător.

„Hamlet” a fost transpus de multe ori în film. Una din primele experiențe cu „fotografia animată” a fost o peliculă realizată în 1900 cu actrița franceză Sarah Bernhardt în rolul prințului Danemarcei. Astăzi, cadrele acestea produc iluzii, atît de arhaice par. Ele te îndeamnă să te gîndești la faptul că „minunea secolului XX” trebuie privită acum de noi ca o curiozitate preistorică, în timp ce piesa, scrisă în urmă cu trei secole și jumătate, n-a îmbătrînit deloc.

Ecranizarea noastră va păstra toate liniile tragediei: ni se pare neapărat necesar să prezentăm eroul în clocotul vieții, în atmosfera evenimentelor din țara care se pregătea de război, în atmosfera de tulburări feudale.

Povestea narată de Shakespeare este foarte complexă dar în același timp și cit se poate de simplă. E complexă pentru că inteligența shakespeariană pătrunde în adîncul proceselor istorice și în clocotul nevăzut al spiritului uman; simplă, pentru că această poveste este povestea unei vieți, povestea unui om. În zilele noastre poți auzi adesea discuții despre forma contemporană în artă. După părerea mea, arta contemporană s-a născut din unitatea dintre real și poetic, dintre cotidian și perspectiva istorică, dintre sentimentele umanității și profunzimea filozofică a gîndirii. „Hamlet” este un strălucit model al unei desăvîșite sinteze între aceste calități.

Curvintele lui Pușkin despre necesitatea de a învăța de la „părințele noastre, Shakespeare” nu mi se par deloc învechite.

Grigori Kozințev

iată ideea de bază a piesei. Această piesă a cunoscut un mare succes la teatrul „Mălii” din Moscova și pe scenele altor teatre din Uniunea Sovietică.

Discuții și căutări

Dramaturgii și teatrele sovietice au căutat noi forme, noi mijloace de expresie. Într-un teatru, regizorul și trupa au încercat să adopte legile și metodele cinematografului. Alt colectiv teatral a căutat să se concentreze asupra unei reprezentări cit mai sobre a unei intense vieți interioare. Un al treilea a reinviat pasiunile vechii melodrame, în timp ce un altul a dovedit posibilitățile de interpretare modernă a tragediei etc., etc. Dar pot fi enumerate oare toate inovațiile interesante sau numai efemere care au marcat trecuta stagiune? Diversitatea de stiluri, de căutări și realizări n-a putut, desigur, să se manifeste decît în condițiile unui larg schimb de opinii și de inițiative. Revista „Teatr”, ale cărei pagini au adăpostit discuții despre punerea în scenă, interpretare și dramaturgia pieselor, s-a străduit să întrefînă această atmosferă. Am inaugurat aceste discuții cu o dezbateră despre talentul regizoral. Au participat personalități de seamă ale artei noastre multinaționale și mulți tineri care s-au afirmat în ultima vreme. Participanții au vorbit despre legă-

tura strînsă dintre idee și formă, despre varietatea de stiluri, despre interpretare, despre drepturile și îndatoririle regizorului ș. a.

Foarte interesantă a fost discuția despre arta actorului. Participanții s-au oprit îndeosebi asupra fuziunii dintre interpretarea realistă și forma convențională a anumitor piese noi, asupra problemelor vieții de astăzi, asupra principiilor lui Stanislavski și noile cerințe ale actualității. S-a vorbit deasemenea despre actorul de azi, despre romantism, despre eroism, despre compatibilitatea acestora cu psihologia artei dramatice moderne.

Nu de mult, în coloanele revistei a început o nouă discuție despre dramaturgia contemporană și personajele ei. Este poate cea mai importantă discuție. Căci sînt multe de discutat în această direcție: despre legătura dintre formă și conținut, despre noua natură a conflictului dramatic, despre caracterul personajului pozitiv și sensul satirei actuale, despre noile mijloace de expresie, despre raportul dintre caracterul național și caracterul internațional, dintre general și concret, despre legăturile teatrelor cu autorii dramatice ș. a.

Teatrul sovietic are o viață intensă și critica noastră se străduiește să nu rămînă în urmă.

De la noua stagiune așteptăm noi discuții, mai interesante, mai vii, mai rodnice.

După inaugurarea hidrocentralei de la Kremenciug

La 29 iulie a.c. a fost inaugurată o nouă hidrocentrală pe Nipru, hidrocentrala de la Kremenciug, de 625.000 kW, care a început să debiteze energie electrică în rețeaua părții europene a Uniunii Sovietice. Această nouă hidrocentrală are o serie de particularități interesante: dispune de un baraj de pământ lung de 12 km și înalt de 25 m și de un dig de apărare de 63 km. De asemenea este construită fără sală de mașini, deasupra turbinelor fiind instalate capace demontabile, particularitate caracteristică celor mai moderne construcții din acest domeniu.

În planul inițial hidrocentrala de la Kremenciug fusese prevăzută a fi construită pentru o putere de 450.000 kW, dar în timpul construcției colectivul de ingineri, tehnicieni și muncitori a adus o serie de perfecționări primului proiect, perfecționări al căror rezultat a fost mărirea puterii instalate cu 40 la sută, reducerea timpului de construcție cu doi ani și scăderea cheltuielilor de producție cu 20 milioane de ruble.

Cu toată importanța ei, hidrocentrala de la Kremenciug constituie totuși numai o verigă dintr-un plan mult mai mare, anume acela al transformării naturii de pe aproape un întreg continent, continentul sovietic.

Schițând pe scurt acest mare plan, care nu putea fi conceput decât într-o societate socialistă, ne vom strădui să menționăm câteva dintre principalele probleme care își vor găsi rezolvarea odată cu înfăptuirea lui.

Siberia apuseană. Unul din marile spații economice ale Uniunii Sovietice. Un teritoriu care se întinde între Ural și Ienișei, măsurând aproximativ 1.000.000 de km². Asta înseamnă cam de două ori suprafața Franței, aproape de trei ori aceea a Italiei. Între hotarele Siberiei apusene sînt cuprinse cinci regiuni economico-administrative: Kemerovsk, Novosibirsk, Altaisk, Omsk și Tomsk. În Siberia apuseană trăiesc de pe acum 10.500.000 de oameni — dar cîți oameni vor trăi aici mîine, pe pămînturile care se trezesc mereu la viață?

Cînd cu peste o jumătate de secol în urmă Lenin spunea că numai în regiunea cuprinsă între Omsk și Tomsk, în partea de apus a Siberiei, ar putea încăpea zeci de state civilizate, el se gîndea nu numai la dimensiunile geografice ale locurilor ci și la faptul că bogățiile de aici ar îngădui o viață îndestulată pentru milioane și milioane de oameni. Și, într-adevăr, au trecut anii și dintr-o parte necunoscută a lumii, Siberia a devenit una din mineriile acesteia.

Siberia apuseană. Aici, pe pămînturile care pot furniza cu ușurință aproape toate elementele din tabela lui Mendeleev, oamenii vor ajunge, fără îndoială, într-o zi să producă tot nomenclatorul produselor industriale cunoscute în lume. De pe acum chimiștii din Kemerovo obțin peste 200 de produse ieftine folosind deșeurile de la zăcămintele de cărbune existente în împrejurimi. Teama că aceste zăcăminte ar putea să se sfîrșească e lipsită de orice temei; specialiștii au evaluat că numai bazinul carbonifer de la Kuzbas are ascunse în măruntăile lui 900 de miliarde de tone de cărbune! Din acest cărbune, cel puțin o treime este cocsificabil. În plus, straturile sînt dispuse în mare parte la suprafață (atingînd uneori 100 de metri grosime) ceea ce ușurează enorm munca minerilor (mineri cu bolți de azur deasupra capului!) care trimit țării cîte o garnitură de tren încărcată cu cărbuni la fiecare 5—6 minute!

E multă vreme de cînd oamenii au învățat să transforme cărbunele negru în lumină albă, strălucitoare. Dar așugînd cărbunelui ceva din puterea inimilor și din incandescența minților lor, siberienii au reușit un lucru uimitor: au construit la Tom-Usinsk o termocentrală raională care furnizează singură tot atîta electricitate cît producea întreaga Rusie țaristă.

E multă vreme de cînd oamenii știu că prețiosul diamant nu e decât cărbune care s-a înobilat de-a lungul mileniilor. Dar oamenii sovietici s-au luat la întrecere cu erele geologice în ce privește adăugarea unor noi valori cărbunelui. Pînă acum se credea că cel mai ieftin mod de a produce curentul electric îl constituie hidrocentralele; ei bine, siberienii construiesc o termocentrală care folosind zăcămintele carbonifere de la Itatsk va furniza curent electric la fel de ieftin ca acela provenit din hidrocentrale!

Siberia apuseană...

În limbajul lor, laconic, precis, specialiștii o numesc de pe acum „cea de-a treia bază metalurgică a țării”. Desfacerea acestei formule în părțile ei componente umple de uimire. Să fie oare vorba de aceleași ținuturi despre care scria Lenin în drumul său spre locurile de exil? „...Stepă goală și surdă. Nici o casă, nici un oraș. Satele sînt extrem de rare. Doar pe alocuri se întinde cîte o pădure, iar în rest doar stepă...”

Cine străbate noaptea Siberia pe calea ferată electrificată (cea mai lungă din lume) zărește sclipind lumi-

Miner din Kemerovo.

nile orașelor și înălțîndu-se focurile marilor oțelării. Iată, acolo e Novosibirsk care a fabricat pentru hidrocentrala Bratsk generatorul de 225.000 kW și pregătește acum un turbogenerator de peste 300.000 kW. Uzina electrotermică din Novosibirsk e unică în țară; cuptoarele electrice cu arc de aici produc într-o singură șarjă mai bine de 100 de tone de oțel electric și curînd capacitatea lor se va dubla! Tot aici, la uzina „Siblitmaș”, a fost construită prima linie automată pentru turnarea centrifugă a țevilor;

„linia” e de fapt ea însăși o mare uzină automată... Dincolo e Tomskul care dă țării adevărați munși de rulmenți și mii de kilometri de cabluri. Luminile care se văd răzlete sînt ale exploatărilor de petrol și gaze (specialiștii au descoperit aici o adevărată mare subterană de țitei, care se întinde pe o suprafață cît a Mării Caspice) sau ale exploatărilor de fier („trei etaje” de minereu de fier evaluat la cîteva sute de miliarde de tone umplu subsolul Siberiei pînă la Oceanul Înghețat de Nord). Iată și luminile Kuzneșkului unde funcționează blumingul cel mai productiv de pe

glob. Dincolo de munți, e Altaiul, a cărui uzină de tractoare a livrat de cușînd țării cel de-al 200.000-lea tractor...

De pe acum întreprinderile Siberiei apusene au o pondere însemnată în economia Uniunii Sovietice. Ele dau țării 15% din producția globală de cărbune, peste 8% din zestrea de oțel, 33% din numărul total al cazanelor cu aburi, a zecea parte din numărul forjelor și al pieselor, două cincimi din numărul piugurilor de tractor...

Oamenii sovietici croiesc Siberiei

Un sistem interior de navigație neîntreruptă

O primă problemă o constituie alimentarea cu apă a pămînturilor din regiunea cuprinsă între Volga și Ural. Apele curgătoare din U.R.S.S. varsă anual în diferite mări circa 4.300 miliarde metri cubi de apă, ceea ce echivalează cu debitul a 27 de fluvii de mărimea Dunării. Din această cantitate, însă, circa 4/5 se varsă spre nord, adică în regiuni în care condițiile climatice nu sînt favorabile agriculturii, în timp ce numai 1/5 străbate teritoriile din sud, unde există pămînturi fertile dar insuficient alimentate cu apă.

O altă problemă care reține atenția este aceea a Mării Caspice, care prin evaporare, pierde mai multă apă decît primește de la Volga și celelalte rîuri mici care se varsă în ea. Din această cauză, în ultimii 30 de ani nivelul Mării Caspice a scăzut cu 2 metri, situație care, dacă continuă, poate provoca pagube economice foarte mari.

O a treia problemă legată de planul sovietic de transformare a naturii este aceea a transporturilor interne pe distanțe foarte mari, de mii de kilometri și care, ținînd seama de distanțe, devin foarte scumpe. Fiînd cunoscut faptul că transporturile pe apă pe distanțe mari sînt de circa 5—10 ori mai ieftine decît cele pe calea ferată, rezultă importanța deosebită pe care o are pentru o țară de anvergură Uniunii Sovietice posibilitatea realizării unor transporturi ieftine pe calea apelor. În fine, o ultimă problemă este aceea referitoare la dezvoltarea bazei energetice a U.R.S.S. Necesitățile de energie electrică ale Uniunii Sovietice cresc vertiginos, cam de 3 ori în 10 ani.

Aceste necesități vor fi acoperite în primul rînd prin construirea de centrale termoelectrice ieftine, funcționînd cu gaze naturale sau cu cărbuni ieftini la gura minei, dar la rezolvarea acestei probleme o contribuție deosebit de importantă va fi adusă și de amenajarea complexă a apelor interioare ale țării.

Toate aceste probleme de anvergură continentală se rezolvă pe baza unui plan grandios din care, încă de pe acum, multe părți au și devenit realitate. Nodul hidrolic Kremenciug este tocmai o verigă a acestui plan.

O altă lucrare de mare amploare ce urmează a fi realizată este întoarcerea cursurilor fluviilor nordice și îndreptarea lor către mările din sud. Prin bararea rîurilor Peciora (1), Vîcegda (2) și Kama (3) și legarea lor prin canale se va crea un lac interior cu o suprafață de circa 17 ori mai mare ca aceea a lacului Geneva. Apele lacului vor trece printr-o hidrocentrală în rîul Kama și din Kama în Volga (circa 38 de miliarde de metri cubi de apă pe an, ceea ce corespunde cu un rîu cît un un sîert din Dunăre).

Prin canalele Volga-Don, Nipru-Marea de Azov, prin legarea Niprului, prin Pripet, cu Ne-manul și prin realizarea celorlalte prevederi ale grandiosului plan comunist de transformare a naturii, se creează un sistem interior de navigație neîntreruptă între Marea Caspică, Marea de Azov, Marea Neagră, Marea Baltică și Marea Albă, rezolvîndu-se în același timp și problemele de mare anvergură de care am amintit. Pe rîurile Uniunii Sovietice vor naviga nave fluviale și maritime legînd regiuni depărtate, iar unele dintre fluviile din nord se vor întoarce spre sud pentru progresul întregii economii sovietice.

Ing. Cs. Nagy
Ing. M. Elefterescu

Siberia apuseană — o mare forță economică

apusene perspective tot mai luminoase de dezvoltare. În cursul planului septenal producția industrială va crește aici de 2,2 ori. La minereu de fier, fontă, oțel, laminate creșterea va fi de 1,8—2 ori, la beton armat ea va fi de 2,5 ori. Vor apărea adevărate „fabrici de case” care vor turna pereți întregi din beton necesari construcțiilor civile și industriale.

Siberia apuseană... Mii, zeci de mii, sute de mii de tineri, veniți aici din toate colțurile Uniunii Sovietice strunesc tractoarele puternice (din care unele, produse chiar aici în Siberia, au 110 cai putere!) cu care înscriu pe suprafețe uriașe cuvîntul generației lor: DEȘTELENIT. Proporțiile pe care le ia opera de deștelenire va fi poate ilustrată de faptul că numai în ultimii ani au fost recuperate aici pentru agricultură 20 de milioane hectare pămînt, de trei ori cît întreaga suprafață agricolă a Angliei!

Siberia apuseană reprezintă de pe acum 15% din suprafața însămințată cu grîu a Uniunii Sovietice. În cifre absolute, numai suprafața însămințată cu grîu de primăvară cuprinde aici 5 milioane de hectare. Pășunile Siberiei apusene, care se întind cît vezi cu ochiul, furnizează hrană vitelor care dau a zecea parte din untul produs în întreaga țară.

În Siberia nu se deștelenesc, însă, numai pămînturi pentru agricultură. Ați auzit vreodată de Institutul de cercetări științifice organizat pe baze obștești? El, funcționează aici, la Gorno-Altaiisk, și la elucidarea unor probleme științifice de primă importanță lucrează cot la cot academicianul Mihail Alexeevici Lavrentiev și agronomul T. P. Barabaș, activistul de partid P. E. Tadiiev și medicul V. P. Egorov... Fiecare își aduce contribuția la munca științifică. Cît de însemnată e această muncă se vede din faptul că la prima conferință științifică a Institutului s-au și prezentat 80 de referate și comunicări de înalt nivel. Încă acum trei ani știrea despre prezentarea unor comunicări științifice aici, în mijlocul pădurilor de pini, ar fi părut o fantezie. Dar deștelenitorii au dovedit că realitatea e mai puternică decît fantezia. Sînt exact trei ani de cînd într-o vale sălbatecă situată nu

Radu Țiulescu

(continuare în pag. 10-a)

Complotul împotriva lui HITLER

de General maior M. MILȘTEIN

(Urmare din numărul trecut)

Numele lui Skorzeny era bine cunoscut în Germania și inspira o spaimă generală. Skorzeny executase cele mai obscure și mai suspecte misiuni încredințate de Hitler — crime, diversiuni, provocări. Înalt de doi metri, cu o forță fizică urlașă și o înfățișare de bandit, Skorzeny era individul cel mai potrivit pentru asemenea misiuni.

După zdrobirea Germaniei hitleriste, a fost arestat și închis într-un lagăr din Darmstadt. Dar în loc să fie atârnat în ștreang, ca și mulți alți SS-iști fu lăsat liber și nu mult după asta ieși la suprafață la Madrid, adevărata țară a făgăduinții pentru criminalii hitleriști scăpați de pedeapsă. În 1960 și-a mutat reședința în Irlanda. Iar în ultimul timp a început să se vorbească despre legăturile dintre Skorzeny și O.A.S.

În jurul orei unui noaptea, unitățile SS. terminară încercuirea clădirii din Benderstrasse.

Năpustindu-se în încăperea în care se aflau Heppner și Witzleben, arestați de Fromm, Skorzeny începu să le smulgă brutal decorațiile și galoanele. Între timp, Hitler, restabilit în urma șocului suferit, ținu o cuvîntare la radio. Încercă să minimalizeze importanța evenimentelor și ceru lacheilor săi să acționeze cu și mai multă neînduplecare. Skorzeny îi obligă pe cei arestați să asculte în picioare cuvîntarea lui Hitler. Apoi îi legă doi cite doi și îi expedie la închisoarea Gestapoului.

Fromm încercă pe toate căile să se reabiliteze în ochii lui Hitler. Expedie la Paris o telegramă cu următorul cuprins: „Putsch-ul unui grup de inși ireponsabili s-a prăbușit. Toți instigatorii au fost împușcați. Ordinele date de mine să fie executate. După o scurtă arestare, mi-am reluat postul“. La jumătate de oră după telegrama lui Fromm, sosi la Paris o telegramă a lui Himmler: „Ultimul punct din telegrama lui Fromm — scria Himmler — nu corespunde realității. În conformitate cu ordinul Führerului, eu sînt comandantul forțelor de rezervă ale armatei. A se executa numai ordinele mele“. În ciuda strădaniilor lui, Fromm fu totuși arestat și ucis împreună cu ceilalți complotiști.

După primirea telegramii lui Himmler, Stülpnagel îi puse în libertate pe SS-iști și începu să distrugă planurile, ordinele și proclamațiile alcătuite pentru eventualitatea unui succes al complotului.

În cursul aceleiași nopți, Keitel îl convocă pe Stülpnagel la cartierul lui Hitler. Dîndu-și seama ce înseamnă această convocare și nevoind să cadă în miinile Gestapoului, generalul hotărî să se sinucidă. În ziua de 21 iulie sosi lângă Verdun și dorînd, probabil, să dea sinuciderii lui o semnificație simbolică își lăsă mașina pe malul riului Maas, se apropie de mal și-și trase un glonte în cap, dar rămase în viață. Șoferul izbuti să-l scoată din apă. Fu ținut în fața tribunalului, orb și pe jumătate mort. A fost executat.

Klüge, care fusese și el convocat la cartierul lui Hitler, hotărî, după declarațiile unor martori oculari, să procedeze altfel. La 23 iulie se îndreptă spre linia frontului, în apropiere de localitatea Falaise, pentru a se preda trupelor americane de sub comanda generalului Patton. Klüge știa că acestea nu numai că-i vor garanta viața, dar îl vor primi bine. Însă nici de data asta nu izbuti să-și învingă șovăelile și făcu cale întoarsă. La 19 august plecă cu avionul în Germania și în drum spre Metz se otrăvi. Hitler ordonă să fie înmormîntat fără nici un fel de onoruri.

Ceilalți complotiști din grupul de la Paris fură arestați și aproape toți executați.

Procesul complotiștilor fu judecat de un așa numit „tribunal popular“. Acest tribunal judeca după o procedură sumară și rapidă „crimele de stat“ și era alcătuit din funcționari și judecători numiți personal de Hitler dintre cei mai servili lachei ai lui. Sentințele acestui tribunal erau definitive, fără drept de apel.

Președintele „Tribunalului poporului“ era marele latifundiar Roland Freisler, secretar de stat în Ministerul Justiției, locțiitorul lui era Reinnicke șeful Direcției pentru problemele prizonierilor de război, iar prim-procuror Lotz.

Conform directivelor lui Hitler, întreg procesul, mai bine zis întreaga înscenare judiciară a fost filmată. Filmul era prezentat zilnic Führerului. S-a realizat astfel o peliculă de 48 de km lungime! Organizatorii filmării au făcut tot ce le-a stat în putință ca să-i prezinte pe complotiști sub înfățișarea cea mai degradantă posibilă: nebărbierii, îmbrăcați în zdrențe, cu urmele torturilor pe trup. Witzleben, de pildă, a cărui ținută impecabilă era un exemplu pentru mulți generali și ofițeri hitleriști, purta o pereche de pantaloni prea largi, fără curea și ori de cite ori încerca să miște din miini îi cădeau pantalonii.

După vizionarea lor de către Goebbels, o seamă de fragmente din film au fost proiectate pentru intimidare în unități militare.

Freisler conducea dezbaterile cu o cruzime respingătoare, nu scăpa nici o ocazie să-i jignească

pe acuzați. În sală se auzeau mereu zbirerile președintelui: „porcule“, „ciine“, „ticălosule“! Inculpații erau obligați să asculte în picioare aceste injurii.

La 7 și 8 august 1944, „Tribunalul poporului“ condamnă la moarte un prim grup de complotiști — pe mareșalul Witzleben, generalii Heppner, Oster, Fehlbibel și alții. În seara zilei de 8 august, la Pletzensee, închisoarea Gestapoului din Berlin, șase călăi își începură sinistra operă.

Procesele și execuțiile au mai continuat mult timp. Numărul total al victimelor căzute pradă terorii Gestapoului nu poate fi stabilit cu precizie, totuși se știe că au fost executați cîteva mii de oameni, (după o seamă de date — 5.000) din care peste 700 de ofițeri și generali.

E interesant de remarcat că după 20 iulie Gestapoul a arestat și mulți conducători ai vieții, economice din Germania hitleristă care făceau parte din cercul Reusch. Dar aproape toți au fost puși în libertate în scurt timp. Ministrul Inarmării,

Fostul mareșal Witzleben în fața „Tribunalului poporului“

Speer, s-a opus la condamnarea lor „spre a evita pierderi în industria de război“. Hitler nu s-a putut nici el hotărî să provoace un conflict direct cu marea industrie și a mușamalizat participarea la complot a acestor personalități.

Cum au fost trași la răspundere călăii hitleriști pentru crimele săvîrșite?

Freisler n-a împărțit soarta altor criminali de război și n-a căzut în miinile justiției aliate: la 3 februarie 1945 el a murit într-un bombardament. Reinnicke a fost arestat în 1945 și condamnat la moarte. Dar, după puțin timp, americanii i-au comutat pedeapsa la închisoare, de unde a fost pus în libertate înainte de ispășirea pedepsei. Acum, Reinnicke primește din partea guvernului de la Bonn o pensie de general. În 1947 a fost arestat Lotz și condamnat la 10 ani închisoare. Dar și el a fost pus în libertate înainte de termen și primește drept recompensă din partea guvernului Adenauer o pensie de 786 mărci pe lună. Guvernul R. F. Germane s-a îngrijit și de soarta văduvei lui Freisler, căreia i-a fixat o pensie viageră de 1.000 de mărci pe lună. Așa s-au opoșit sub aripa protecției a autorităților de la Bonn cei care poartă răspunderea pentru torturarea, schinguirea și asasinarea a milioane de oameni.

Mai rămîne să relatăm ce s-a întîmplat cu cel de-al doilea lider al complotului, cu Gördelere care, așa cum am spus, a dispărut de pe scenă în ajunul zilei de 20 iulie. Contrar celor prevăzute în planurile complotiștilor, în ziua putsch-ului Gördelere nu s-a prezentat în Benderstrasse spre a prelua conducerea acțiunii, ci aștepta vești despre succesul ei.

După crahul loviturii de stat, a fugit din Berlin. Hitler a pus pe capul lui un premiu de 1.000.000 de mărci.

Pe furis, înarmat cu acte false, cu un rucsac în spinare, Gördelere a izbutit să se strecoare pînă în Prusia orientală, de unde voia să fugă în Suedia. A avut, însă, ghinion, pricinuit de o coincidență stupidă. La 12 august, în orașelul Konradswalle, Gördelere a intrat într-un birt spre a lua o gustare. Acolo servea o oarecare Schwartzel, care lucrase cîndva nu departe de vila lui din Rauschen și îl cunoștea bine la față. Schwartzel l-a denunțat poliției și a primit din mîna lui Hitler milionul de mărci. E interesant că după război, cînd Schwart-

zel a fost arestată, s-a găsit asupra-i milionul de mărci neatins. Nu avusese timp nici măcar să înceapă a-l cheltui.

Spre deosebire de mulți alți participanți la complot, Gördelere a dat dovadă de slăbiciune de caracter și la interogatoriu a răspuns prompt la toate întrebările anchetatorului, trădîndu-i nu numai pe participanții reali la complot dar denunțînd pur și simplu și cunoscuți de-ai lui.

În închisoare, lui Gördelere i s-a dat posibilitatea să scrie. Și, într-adevăr, a întocmit o serie de memorii adresate lui Hitler, intitulate „Gîndurile unui condamnat la moarte“, în care și-a expus vederile lui politice. În primul rînd a avut grijă să se decică de gruparea lui Staufenberg, silindu-se să dovedească că a fost totdeauna împotriva asasinării lui Hitler, împotriva oricăror prefaceri radicale ale regimului fascist și că susținuse cu hotărîre necesitatea continuării războiului pe frontul de răsărit. Dar Führerul nu și-a plecat urechea la rugămintele și căința lui Gördelere.

Trădătorii

Un rol deosebit au jucat în istoria complotului doi generali germani ale căror nume pot fi întîlnite aproape zilnic în paginile presei mondiale. Este vorba de actualul președinte al grupului permanent din Comitetul militar al N.A.T.O., generalul-locotenent din Bundeswehr, Adolf Heusinger, și de comandantul armatelor terestre ale N.A.T.O. din Europa centrală, generalul-locotenent Hans Speidel.

Întreg aparatul de propagandă al Occidentului a fost pus în mișcare spre a-i scoate „basma curată“ pe cei doi foști hitleriști, spre a crea în jurul lor o aureolă „de democrați antifasciști, eroi ai rezistenței interne“. Această propagandă s-a întezit mai ales după ce, în nota adresată S.U.A., guvernul sovietic a cerut darea în judecată a lui Heusinger pentru crimele monstruoase săvîrșite în cursul celui de-al doilea război mondial. Heusinger și Speidel sînt prezenți opiniei publice ca membri activi ai complotului de la 20 iulie, ca adversari neînduplecați ai hitlerismului, care au scăpat ca prin minune de soarta celorlalți complotiști.

Așa dar, Heusinger și Speidel ar fi niște participanți activi la complotul împotriva lui Hitler, niște victime ale Gestapoului și ale terorii naziste. Asta-i versiunea oficială a Occidentului. Dar care-i realitatea?

Statele de serviciu ale „antifascistului“ Heusinger sînt bine cunoscute din nota guvernului sovietic adresată guvernului S.U.A., care a demascat cariera de criminal a acestui acolit al lui Hitler. În timpul războiului, cartierul general al lui Hitler era reprezentat de trei personalități: Keitel, șeful comandamentului suprem al forțelor armate, Jodl, șeful statului major al comandamentului operativ și Heusinger. Primii doi și-au sfîrșit cariera în ștreang dar colegul lor, Adolf Heusinger, a fost numit mai întîi șeful forțelor armate reînscute ale Germaniei occidentale, iar apoi s-a instalat comod în fotoliul de președinte al grupului permanent din Comitetul militar al N.A.T.O.

Cum s-au întîmplat lucrurile? Fericitul destin al lui Heusinger să fie într-adevăr o consecință a calităților lui de „participanți la mișcarea de rezistență“ și de „adversar fervent al lui Hitler“, cum a fost caracterizat de anuarul „Cine ce este în Germania?“, editat la München în 1960?

E adevărat că un timp Adolf Heusinger s-a raliat complotiștilor. La 23 iulie 1944, a treia zi după atentatul nereușit împotriva lui Hitler, Heusinger a fost vizitat de agenți ai Gestapoului. Agenții i-au arătat un ordin de arestare semnat de Himmler și l-au condus în clădirea de tristă faimă a Gestapoului de pe Prinz-Albertstrasse din Berlin.

De aici încolo au început să se petreacă lucruri greu de înțeles, după cum tot atît de greu de înțeles era și prezența lui Heusinger lângă Hitler în momentul exploziei bombei. Spre deosebire de ceilalți complotiști arestați, care au fost puși sub o pază severă și ținuți în condițiile cele mai inumane, lui Heusinger i s-a dat o cameră separată, alimentație excelentă și a fost mereu vizitat de șefii Gestapoului: Himmler, Kaltenbrunner, Müller. Toți cei arestați au fost supuși în cursul interogatoriilor la cele mai cumplite torturi, numai Heusinger a fost rugat să întocmească un raport amănunțit pentru Führer.

În septembrie 1944 Heusinger a fost transportat la cartierul general și primit de Hitler. Această întîlnire ne este relatată chiar de Heusinger în cartea lui „Încălcare ordinelor“, carte care încearcă să-i reabiliteze pe generalii fasciști, să dovedească că ei n-au fost implicați în crimele săvîrșite de nazism și că au dorit dintotdeauna alianța cu Occidentul.

(Sfîrșitul în numărul viitor)

La Institutul fizico-tehnic
din Leningrad

POPAS IN UNIVERSUL SEMICONDUCTORILOR

● O lume vrăjită care deschide o fereastră spre viitorul omenirii ●

...Un interior ce amintește mai mult de lumea apasă a gavotei și menuetului. Parcă vezi coborînd pe scara monumentală perechi de dansatori urmărite de figurile austere ale portretelor vreunei dinastii domniloaze dintr-o țară care și-ar fi instalat ambasada în această clădire somptuoasă cu pereți în culori sumbre și reci. Coloanele care se pierd în înălțimea holurilor ar putea fi obiect de admirație pentru orice amator de artă. Dar deschizi ochii, melodia legănată a gavotei s-a pierdut undeva într-o lume de vis, dansatorii au dispărut. Realitatea își cere drepturile. Căci frumosul e reprezentat aici nu de acest interior somptuos, poate puțin încărcat, ci de o lume miniaturală care vorbește despre prezent și viitor. Este universul gingaș al semiconductorilor care au pătruns triumfător pe poartă acestei clădiri, unde este instalat Institutul fizico-tehnic „Abram Ioffe” din Leningrad.

În locul tablourilor de odinioară te întâmpină mari fotografii ale unor oameni care se numesc Einstein, Planck, Roentgen, prietenii de cercetări ai lui Ioffe.

...Se vede însă că marile frumuseți nu se lasă desoperite la prima vedere. Căci atunci când profesorul Vagan Kasparovici Subașev, directorul adjunct al Institutului ne-a spus: „Acesta este un material semiconductor”, arătându-ne o bucă de metal, nu realizăm încă că în ea coexistă prezentul și viitorul științei.

— Imaginați-vă, ne explică cu răbdare profesorul Subașev, o mașină de calculat construită pe bază de tuburi electronice, să zicem una cu 6000 de tuburi. Ar fi imensă și foarte greu de manevrat. Dar cu semiconductorii (fața profesorului se luminează, părintele își laudă copiii), proporțiile se reduc de zeci de ori iar viteza de calcul sporește nemăsurat.

Ca să ne dovedim cunoștințele, ne lansăm și noi:

— Da, ca la aparatele de radio portative.

Zimbind, profesorul ne spune:

— Oarecum. Dar lumea semiconductorilor nu trebuie redusă numai la aceea a tranzistorilor, elemente minuscule care înlocuiesc lămpile de radio.

— Dar?

— E plăcut să ascuți muzică prin intermediul unui aparat cu tranzistori fiind te plimbi. Dar mai important este să folosim, de exemplu, imensa energie pe care o revarsă asupra noastră această fantastică uzină care se numește Soarele. Fotopilele cu semiconductorii, bateriile solare au și fost experimentate alimentînd cu energie aparatajul complicat al sputnicilor, luncilor și navelor cosmice. Acesta este însă abia începutul, dar nu e vorba de un vis îndepărtat. Prin folosirea de pile termice energia solară va fi transformată în energie electrică în cantități enorme. Atunci, hidrocentralele vor putea trece la muzeu.

— Sintezi un vizionar, tovarășe profesor!

— Nu numai zăriștii au nevoie de imaginație, ci și oamenii de știință. Noi sintem siguri că va veni o zi când vom putea transforma direct radioactivitatea în curent electric, lumina zăii va fi captată pentru a fi emisă noaptea sau căldura verii va fi pusă la dispoziția noastră iarna pentru a face să inflorescă florile atunci când Neva va fi înghețat de mult... Semiconductorii vor fi elementele esențiale ale acestui viitor. Știți că de fapt centrale atomice sînt învechite...

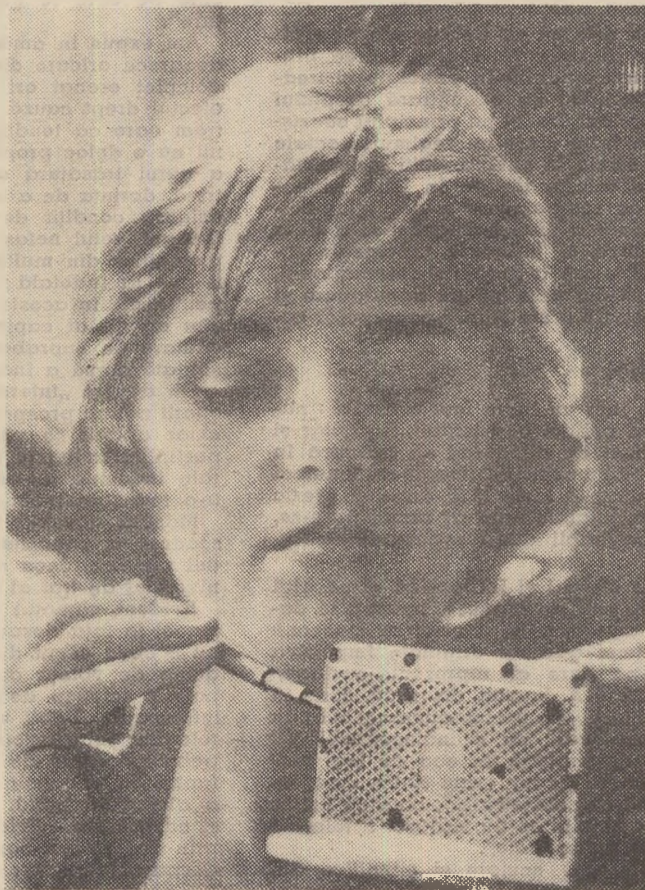
— ...Cum?

— Nu vă mirați; de altfel, autorii de romane științifico-fantastice nu mai vorbesc de mult de centrale atomice. Și au dreptate. Căldura realizată prin dezagregarea atomică produce vapori. Vaporii pun în funcțiune turbine și abia acestea produc electricitate. Un sistem destul de greu. Pe cînd, datorită proprietăților lor, semiconductorii vor putea fi folosiți la crearea de mașini pentru transformarea directă a energiei nucleare în energie electrică.

— Splendid tablou al viitorului.

— De pe acum pregătim acest viitor căutînd să elaborăm lucrări teoretice și practice în domeniul semiconductorilor, lucrări care se referă atât la marile probleme ale acestei specialități cit și la aplicațiile practice imediate... Vă rog să faceți cunoștință cu conducătorul secției noastre teoretice, Lev Ivanovici Korovin, can-

didat în științe fizico-matematice. Odată cu tovarășul Korovin intrase în încăperea reprezentantului unei noi generații de cercetători. De altfel și în alte institute vizitate am remarcat marele număr de tineri cercetători care, alături de dascălii lor, contribuie

la a situa știința sovietică pe primul loc în lume.

— Încă regretatul nostru profesor, acad. Ioffe, ne spunea — a continuat profesorul Subașev — că în domeniul semiconductorilor teoria a fost uneori depășită de rezultatele obținute de experimenterii, ajungîndu-se să trebulască a se pune problema îmbunătățirii și creării unei noi teorii în acest domeniu. Ne interesează tot ce se scrie și se face în întreaga lume în acest domeniu. Ne amintim cu plăcere de schimburile de opinii cu cercetătorii români care au vizitat institutul nostru. Deși e greu ca în cursul unei scurte convorbiri să vă explicăm tot ce lucrăm în domeniul teoriei, aș dori totuși să vă amintesc de lucrările tinerilor Burevici, Firsoț și Skobov în legătură cu absorbția ultrasunetelor cu ajutorul semiconductorilor. Ei se bizuie în cercetările lor pe proprietățile cimpului magnetice al semiconductorilor.

— Ce însemnătate practică au aceste cercetări?

— Mai ales pentru fizica cristalelor. De altfel, nu peste multă vreme vom trece la experiențe de laborator. O altă lucrare teoretică în curs de elaborare este aceea a tov. Fiks colaborator al Institutului nostru, în legătură cu introducerea în monocristalul pur a unor adausuri, (impurități) adică a unor atomi de alte elemente, cu ajutorul cimpului electric.

...Și acum o scurtă vizită în Institut. În laboratorul de construcții al Institutului ne întâmpină înfățișarea

statuară a inginerului Evgheni Andreevici Kolenko. Un om cu o față vie, foarte mobilă, care face apel la cele mai variate forme de demonstrație, de la știință și pînă la mimă, spre a aduce la nivelul de înțelegere al unor profani complicatele aparate care prefigurează viitorul.

— Mai întii, ceva despre prezent, ne spune inginerul Kolenko. Priviți acest mic aparat.

Și inginerul apasă pe un buton și din aparat țîșnește un minuscul jet de apă, de ajuns însă pentru a purifica în câteva minute atmosfera încăperii. Această fîntînă, coborîtă parcă din rafturile cu jucării, este construită pe bază de semiconductorii și se găsește de pe acum în magazinele sovietice. Apoi, cele mai diverse tipuri și mărimi de aparate de radio cu tranzistori, de la cele cit o cutie de chibrituri și pînă la cele mai complicate, ceva mai mari. La Institut se lucrează acum la perfecționarea lor, la îmbunătățirea alimentării lor continue.

— Să vă arăt și câteva aparate construite pe baza contribuției pe care a

adus-o pe tărîmul semiconductorilor, școala leningrădeană condusă de acad. Ioffe. Numai câteva cuvinte despre teorie, spre a putea înțelege mecanismul aparatelor. Acum 140 de ani francezul Peltier constata că

folosit în laborator care realizează temperaturi de la -40° pînă la $+50^{\circ}$ și cîntărește mai puțin de 150 de grame. Și ia și alte aparate. De pildă acest aparat folosit la fermele de vite spre a menține o temperatură constantă a laptelui, sau aparate pentru însămințarea artificială la animale. Multe aparate pe bază de semiconductorii sînt folosite acum în medicină. Iată, de pildă, aceste aparate de mărimea unui ceas de mină pentru tratarea bolilor de piele; ele mențin pe o anumită suprafață a pielii o temperatură constantă, indiferent de a ceea a mediului inconjurător; și ia aparate pentru cercetarea reflexelor organismului, pentru operații dificile (în domeniul chirurgiei cardio-vasculare, care răcesc singele pînă la -10° și dau posibilitatea continuării proceselor vitale).

— Văd că serviți toate ramurile științei, tovarășe Kolenko.

— Fabricăm peste 60 de tipuri de aparate pe bază de semiconductorii pentru medicină, fizică atomică, fizica tehnică, vidului, astronomie, botanică, agricultură...

Nu știm cum se va chema era viitorului. Unii au propus să i se spună era cosmică, alții, era energiei termonucleare dirijate. În sfîrșit, alții prezic o eră a biologiei. După discuția de aici, îți dai, însă, seama că oricum se va numi era viitorului, semiconductorii vor juca un rol deosebit și că fără ei acest viitor nici nu poate fi conceput.

Z. Florea
I. Manea

CREION

Un om cu „probleme”

Locul acțiunii s-a numit întii „Kilometrul 41”, apoi „Așezarea constructorilor” și în sfîrșit și definitiv, „Zapolearnii”. Adică, (se subînțelege) orașul de dincolo de cercul polar. Unul din multele ridicate în ultimul timp de constructorii sovietici sub aurora boreală.

La început au fost geologii! Într-o regiune îndepărtată a peninsulei Kola, printre ghețuri și stînci, unde vîntul își face de cap și viscolul urlă ca turbat luni de-a rîndul, ei au descoperit zăcăminte fabuloase de nichel.

Apoi au venit constructorii. Cei mai mulți, voluntari, cu foi de drum comsoliste, în special din Leningrad. Printre cei ce au lăsat cheirile de granit ale Nevei pentru stîncile și ghețurile polare a fost și Ghennadi Kulibaba, socotit un ins care are mereu „probleme”.

Mai întii le-a dat de lucru părinților. A moștenit de la taică-su meseria de lăcătuș, dar foarte curînd și-a dat seama că nu-i de el („e prea static”), fapt pe care l-a și adus, ritos, la cunoștința „bătrînului”. Nu i-a plăcut nici grija exagerată a mamei, care ar fi vrut să-l țină tot timpul lingă fusta ei. El visa o viață îndepăntată. Și și-a făurit-o încă de la 18 ani, în condiții foarte aspre, cu totul neobișnuite ale Nordului. Pe șantierul polar s-a făcut dulgher și s-a apucat să construiască locuințe pentru muncitorii. Firește, și aici avea mereu „probleme”. Îi critica pe meșter cînd acesta era indulgent cu un lucru prost făcut, era necrutător cu lenea, indiferența, minciuna. Avea „probleme” la discuțiile literare care se organizau pe șantier. („De ce folosești scriitorul cutare șabloane? Încă de la primele pagini am știut cum o să se termine cartea”), avea „probleme” și din cauza interesului scăzut al constructorilor pentru muzică. Cu primii bani cîștigați și-a cumpărat un clarinet și un manual de muzică. Cu buzele vine de frig sufla din răsputeri în instrumentul necunoscut. Apoi l-a cîștigat pentru „cauza muzicii” pe Kim Smirnov, leningrădean ca și el. Arîndoi au scris la Leningrad, la uzinele unde lucraseră înainte și au primit ca răspuns, în foarte scurt timp, un întreg transport de instrumente muzicale. La sărbătorirea celei de a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, orchestra de suflători din Zapolearnii, în frunte cu Ghennadi Kulibaba, a executat cu brio „Valurile Amurului” și „Marșul turcesc”.

Asta s-a împlînt în 1957. La începutul lui 1958, cînd Ghennadi a plecat în armată, la Moscova, unii se întrebau dacă se va mai întoarce.

Scepticism nefondat! Sigur că Ghennadi s-a întors. Cum să-și părăsească orașul care s-a născut sub ochii și mîinile lui? Și nu numai că s-a întors, dar a adus cu el încă patru tovarășii de arme.

Azi, Zapolearnii nu mai seamănă cu cel din 1956. E un oraș în toată regula. Numai în cursul anului 1961 s-au înregistrat 487 nașteri și 189 căsătorii.

Ghennadi, care s-a însurat și el, și-a reluat meseria de dulgher. Dar nu mai construiește case de locuit, ci corpurile fabricii de înobilare a minereului. Lucrează în punctul cel mai înalt, în vecinătatea norilor, unde înfruntă eroic, ca și alți tovarășii de-ai lui, viscolul și gerul. Firește, are și acum „probleme”. Nu mai cîntă la clarinet, ci la saxofon. De ce să n-aiibă Zapolearnii un teatru popular? Și într-adevăr, acum are un astfel de teatru, pe a cărui scenă se montează piese de Ostrowski și Korneiciuk. Orchestra de suflători s-a transformat în ansamblu de estradă. Scriitorul cutare tot nu renunță însă, la vechile lui șabloane, dar cutare scriitor are un stil foarte original...

Iulia Scutaru

Redacția revistei sovietice „Mejdunarodnaia Jizn” a organizat un schimb de vederi pe tema „lumea fără arme”. Au luat parte L. Gromov, colaborator științific al Institutului de economie mondială și relații internaționale; generalul maior M. Goriainov, candidat în științe tehnice; profesorul F. Kojevnikov, doctor în științe juridice; E. Korovin, membru corespondent al Academiei de Științe a U. R. S. S.; V. Rimalov, licențiat în științe economice; Ș. Sanakoev, candidat în științe istorice, redactor șef adjunct al revistei „Mejdunarodnaia Jizn”; V. Strigacev, candidat în științe economice și generalul maior N. Talenski, doctor în științe militare.

Publicăm aici un text prescurtat al intervențiilor participanților la acest schimb de vederi.

Ș. SANAKOEV.

Dragi tovarăși,

Ne-am întrunit aici pentru a discuta o problemă extrem de importantă, o problemă care privește întreaga populație a globului.

Am hotărât să aruncăm astăzi o privire în viitor, asupra lumii de mâine, asupra lumii fără arme. Cu îngăduința dumneavoastră, îi rog pe participanți să vorbească despre felul cum își imaginează această lume, despre felul cum văd dezvoltarea relațiilor internaționale după adoptarea și aplicarea în practică a dezarmării generale și totale. Cu alte cuvinte, să spunem ce credem despre perspectivele ce se deschid pentru dezvoltarea lumii, și despre căile pe care aceasta le va urma sau le-ar putea urma.

Cred că înțelegerea noastră nu trebuie să îmbrace aspectul unei discuții academice. De altfel, chiar tema pe care urmează s-o abordăm nu se pretează la așa ceva. Iată de ce socotesc că ar fi inutil să limităm durata intervențiilor, să impunem vorbirilor o anumită ordine etc.

Și acum îngăduiți-mi, ca președinte al acestei adunări, să spun câteva cuvinte în legătură cu fondul problemei.

Ne dăm seama, cu toții, de marile dificultăți legate de problema dezarmării, de rezistența înverșunată pe care o opun unele cercuri imperialiste, în primul rând din Statele Unite. Știm, de asemenea, că partenerilor noștri la tratativele cu privire la dezarmare nu le este de fel ușor să-și imagineze viitorul lumii capitaliste fără sprijinul constant al unei forțe armate îndreptată împotriva propriilor popoare, fără beneficiile pe care monopolurile capitaliste le storc de pe urma cursei înarmărilor.

Cu toate acestea, în clipa de față există condiții concrete care impun ca problema dezarmării să fie abordată cu cea mai mare seriozitate. Printre aceste condiții trebuie să amintim în primul rând de noul raport de forțe din arena internațională, raport care nu-i de fel în favoarea capitalismului mondial. De altfel, în condițiile actuale, politica cursei înarmărilor și a pregătirii unui nou război — politică proprie imperialismului — a împins tabăra imperialistă într-un impas; după ce a creat o uriașă mașină militară imperialismul nu mai are astăzi decât posibilități foarte limitate de a se servi de ea. Aceste motive, ca și teama de un război nuclear, neliniștea pe care o încearcă pentru destinele propriului lor regim, presiunea maselor populare îi silesc pe actualii conducători ai puterilor imperialiste să ia parte la tratativele pentru dezarmare. Ori, care ar fi subterfugurile la care recurg conducătorii puterilor occidentale, dezvoltarea obiectivă a societății umane îi obligă să aleagă între un război nuclear, care ar culmina inevitabil cu ruina definitivă a sistemului capitalist și recunoașterea principiului coexistenței pașnice între cele două sisteme sociale și economice.

Cum va arăta, deci, lumea aceasta nouă, fără arme, pe care n-o cunoaștem încă? Și cum ar trebui ea să fie? Să trecem, dar, la schimbul nostru de păreri. Dacă sînteți de acord, am să dau cuvîntul profesorului F. Kojevnikov.

F. KOJEVNIKOV

Tovarăși, vă rog să-mi dați voie să mă oprim puțin asupra problemei drepturilor omului într-o lume fără arme. În legătură cu problema dezarmării generale și totale mulți oameni de stat, personalități publice, politicieni și juriști din Occident au propus diverse proiecte de reorganizare a dreptului internațional actualmente în vigoare. Astfel, conducătorii Asociației Parlamentului Universal — care au vizitat anul trecut Moscova, unde au participat la schimburi de păreri extrem de folositoare — au declarat, în legătură cu dezarmarea, că pentru a se ajunge la acest rezultat ideal e necesar ca Națiunile Unite să fie astfel reorganizate încît să se creeze:

1. Un parlament universal care să promulge legi valabile pentru întreaga lume și destinate să mențină o pace permanentă;
2. Un organ executiv însărcinat cu aplicarea acestor legi;
3. Curți internaționale, a căror jurisdicție obligatorie să se extindă asupra tuturor problemelor litigioase care ar putea surveni în legătură cu aceste legi;
4. O poliție mondială, însărcinată cu impu-

nerea legilor universale tuturor acelor care le-ar încălca sau ar amenința cu încălcarea lor.

În felul acesta s-ar putea realiza simultan dezarmarea generală și totală a tuturor națiunilor.

În cartea lor, „Pacea în dreptul mondial”, reeditată în limbile franceză și engleză în 1960—1961, juriștii americani Clark și Sohn, propun dezarmarea concomitent cu crearea unei poliții mondiale eficiente. După părerea lor, ar mai trebui create pe aceeași bază și alte organisme mondiale, îndeosebi un sistem judiciar sau de tip judiciar, o direcție a dezvoltării economice mondiale, organismele legislative și executive mondiale care ar părea necesare și un sistem care să asigure finanțarea lor.

Părerea mea este că nu trebuie puse condiții preliminare dezarmării; reorganizarea prevăzută este inacceptabilă în principiu și irealizabilă în practică; ea e contrară dreptului internațional actual, bazat pe principiul coexistenței pașnice între state cu regimuri sociale diferite și pe acela al suveranității și egalității suverane a tuturor țărilor. În fond, planurile acestea de reorganizare a dreptului universal, de creare a unui parlament și a unor organe executive și judiciare universale înseamnă o suprimare a dreptului internațional, care se inspiră din principii de coordonare și nu de subordonare a statelor și popoarelor suverane.

E. KOROVIN

Intr-adevăr, iată un lucru foarte ciudat: numeroși oameni politici occidentali, ba chiar și savanți, deprinși de mulți ani să trăiască în climatul războiului rece își imaginează numai cu multă greutate o lume fără arme și prezic dificultăți incalculabile care ar urma, pare-se, să survină inevitabil după realizarea dezarmării.

Sperîndu-se singuri și înfricoșînd și pe alții cu perspective atât de lugubre, savanții și oamenii politici americani și englezi se lansează în căutarea unei garanții originale împotriva „primejdiei” pe care ar reprezenta-o dezarmarea. Profesorul A. Larson, de pildă, scrie în lucrarea intitulată „Controlul armamentelor în dreptul internațional” că e indispensabil să se elaboreze de urgență un cod de legi universale obligatorii pentru toate țările, completat de un „cod al coexistenței”, care să fixeze „cu precizie acțiunile ce nu mai pot fi tolerate din partea diferitelor state”.

Multe organizații sociale și științifice din Occident depun eforturi în vederea elaborării în detaliu a formelor de organizare și activitate a unor organisme internaționale de constrîngere într-o lume fără arme. O atenție specială este acordată, mai ales, problemei organizării unor forțe armate internaționale private ca o garanție esențială împotriva unei eventuale agresiuni din partea unui stat dezarmat. Aceasta, pornind de la ipoteza că un stat oarecare poate să-și conserve capacitatea de agresiune datorită armelor doșite sau cumulate în secret, superiorității forțelor polițienești sau unei populații numeroase dotate chiar cu arme dintre cele mai primitive. Multe proiecte occidentale prevăd diverse metode de alcătuire a forțelor armate internaționale (compuse din contingente furnizate de toate statele, numai de marile puteri sau numai de țările mici); diverse cifre ale efectivelor (variînd de la câteva zeci de mii pînă la un milion de oameni și chiar mai mult); diferite puncte de cantonament (în regiunile cele mai amenințate, în baze speciale ale O.N.U. sau repartizate în lumea întreagă); diverse tipuri de armament (începînd cu arme de foc ușoare și pînă la arme nucleare) și, în fine, diverse forme de conducere și comandament.

Personal, socotesc că principalul defect al acestor concepții rezultă din faptul că autorii lor nu înțeleg adevărata cauză a agresiunilor și războaielor și subestimează deci consecințele dezarmării generale și totale. Să vedem cum explică motivele care împiedică dezarmarea generală și totală autorii lucrării „Pacea în dreptul mondial”, despre care a amintit tovarășul Kojevnikov. Părerea lor este că principala piedică o constituie „aversiunea omului de mijloc față de schimbările profunde intervenite în modul său obișnuit de trai, sau, cu alte cuvinte, obișnuința și rutina”. „De secole, scriu Clark și Sohn, diferitele comunități create de om — familia, tribul, comuna, ora-

cum ne închipu

șul, statul — s-au deprins să-și ceară drepturile, juste sau nejuste, prin violență sau amenințare”.

În al doilea rînd, autorii citează casta militară care „în multe țări dispune de suficientă influență spre a determina guvernele nu să susțină, ci să se opună la realizarea dezarmării”. Autorii nu explică acest fapt prin legăturile care există între conducătorii militari și trusturile ce lucrează pentru război și prin interesele lor comune, ci prin „obișnuința” profesională, prin noțiunea caracterului „permanent” al profesiei militare. În fine, autorii vorbesc de „influența nefastă” a diplomației tradiționale, cultivată de „politica imperialistă”. După care amintesc de o „categorie de interese fundamentale, care se opun dezarmării și păcii”, ca de pildă „interesele milioanelor de muncitori ocupați în industria de război, dornici să-și păstreze salariile”, punînd această dorință pe același plan cu „aspirația proprietarilor de uzine de a-și păstra beneficiile pe care le garantează contractele militare”.

Am expus în amănunt această argumentare deoarece oricare dintre elementele ei este ori complet eronat ori se străduiește să prezinte efectul drept cauză. E nevoie să mai demonstrăm oare că tendința de a-și distruge seminții nu e deloc proprie „omului de pe stradă”, a cărui trăsătură caracteristică este, dimpotrivă, dorința de a trăi în liniște și pace, de a asigura condiții de existență semenilor săi? Desigur, rolul nefast al clicii militare și al diplomaților din multe țări capitaliste nu poate fi pus la îndoială; dar acest rol este nefast pentru că, în aceste țări, militarii și diplomații sînt agenți ai capitalismului monopolist care, în căutare de suprabeneficii, declanșează o deșănțată cursă a înarmărilor.

Cît despre „interesul” pe care-l arată muncitorii pentru prosperitatea industriei de război, chiar autorii se văd nevoiți să recunoască posibilitatea ca în perioada dezarmării generale industria de război să fie convertită într-o industrie pașnică.

Măsura aceasta ar avea drept urmare o scădere a impozitelor și înflorirea construcției pașnice, ceea ce ar duce la o creștere a nivelului de trai al maselor largi, populare.

Evident, climatul războiului rece este un obstacol în fața dezarmării. Totuși, războiul rece nu e ceva căzut din cer, din motive independente de voința oamenilor, ci rezultatul unei politici impuse de persoane sau de grupuri interesate. Dacă vrem să zugrăvim tabloul relațiilor internaționale într-o lume fără arme trebuie, înainte de toate, să ținem seama de faptul că dezarmarea va crea prin ea însăși o atmosferă nouă, o atmosferă de încredere și colaborare. Evident, asta nu înseamnă că, prin dezarmare, conflictele și diferendele care despart statele vor dispărea ca prin minune. Ele vor exista atîta vreme cît va exista o societate antagonistă, cu toate contradicțiile și luptele ei pe plan intern și pe plan internațional. Dezarmarea generală le va modifica însă considerabil formele.

Intr-o lume fără arme se va schimba însuși caracterul diplomației. Dat fiind că odată cu dispariția armamentelor va dispărea și diplomația blocurilor militare, a amenințărilor și șantajului, serviciile diplomatice vor deveni un instrument de consolidare și de dezvoltare a colaborării internaționale, un fel de centru de coordonare care va grupa și îndruma forme tot mai ample ale acestei cooperări, fie că ne referim la economie, politică, știință, cultură sau altele.

Ș. SANAKOEV

I-am ascultat cu interes pe colegii noștri, juriști. Ei n-au lămurit, însă, cum de altfel e și firesc, decît un singur aspect al problemei care ne preocupă. Iată de ce am să dau cuvîntul economiștilor. Vă rog, aveți cuvîntul tovarășe Gromov.

L. GROMOV

Am să vorbesc despre o problemă care mă preocupă mai mult și anume despre problema utilizării forțelor de muncă și a muncii într-o lume fără arme.

Cele aproape o sută de milioane de oameni care alimentează, perfecționează și întrețin mașina de război modernă constituie, prin capacitatea lor, o enormă forță creatoare. Dacă aceste o sută de milioane de oameni, care reprezintă floarea generațiilor contemporane, ar putea folosi activitatea pașnică, mijloacele de muncă pe care le folosesc astăzi în scopuri militare, ar putea săvîrși adevărate minuni: să transforme continentele, să cucerească oceanele și Cosmosul, să învingă toate bolile,

să supună microoculul omului.

Dar se va pricepe sească aceste posibilitățile unde selea de obstacol de netrecîntrebuințarea ei de oameni care umtarea unui loc de

s-ar putea, oare, să creeze noi șomeri și agraveze situația civilă?

Știința și experiența chiar în țările împiedică folosirea te de muncă e per

O discuție interesantă

m

mea fără arme

ându-l în servi-
menirea să folo-
r-adevăr, în țā-
dică uneori un
ta de muncă și
astăzi milioane
a rindul în cău-
ă să-l afle. Nu

suri care nu numai să permită integrarea în-
tr-o activitate social-utile a tuturor celor care
odată cu dezarmarea n-ar mai fi folosiți în
producția de război, dar care să facă să și
crească aceste necesități ușurând în ansamblu
situația muncitorilor.
Justețea acestei teze reiese nu numai din
calculul unor economiști ci și din concluziile
grupului consultativ de pe lângă Secreta-

Ș. SANAKOEV

Pină aici ați vorbit mai ales despre țările
capitaliste.

L. GROMOV

Bineînțeles, dar e evident că în țările siste-
mului socialist unde deplina folosire a brațelor
de muncă a fost asigurată de multă vreme
și unde nu există șomaj, unde toate resursele
sunt folosite în interesul societății în mod pla-
nificat, sub supravegherea statului, trecerea
militarilor și a cetățenilor care lucrează în
scopuri de apărare la o activitate pașnică este
nu numai pe deplin posibilă, dar se va și rea-
liza într-un ritm mult mai rapid și mai eficace
decît în țările occidentale. Adevărul acesta este
recunoscut pretutindeni și a fost subliniat chiar
și în raportul O.N.U. despre care am amintit.

V. STRIGACEV.

Problema analizată de colegul meu este
strîns legată de problema investițiilor într-o
lume fără arme. Într-adevăr, sumele cheltuite
pentru război echivalează aproape cu jumă-
tate din cele pe care statele le afectează pen-
tru investiții. Și cum, la rîndul lor, pregătirile
de război implică construcția de uzine, de
autostrăzi militare etc. ne putem cu ușurință
da seama în ce măsură cursa înarmărilor re-
duce posibilitățile de investiții în sectorul
civil.

Dezarmarea generală și totală va duce la
o creștere considerabilă a investițiilor în pro-
ducție, în serviciile economice și culturale, pe
tărîmul dezvoltării științei și tehnicii. În ce
privește țările socialiste, e evident că dezarmarea
generală și totală ar libera în aceste
țări importante fonduri care ar permite efec-
tuarea de investiții suplimentare.

V. RIMALOV.

Toate cele arătate aici de tovarășul Stri-
gacev se referă și la economia țărilor slab
dezvoltate din Asia, Africa, America Latină
și Oceania.

Dar omenirea dispune, oare, de posibilita-
tea de a rezolva, într-un răstimp apropiat,
problemele sociale și economice atât de com-
plicate ce stau în fața țărilor slab dezvoltate?
În momentul de față omenirea consacră cursei
înarmărilor capitaluri uriașe care reprezintă
pe puțin două-treimi ba chiar, după unele cal-
cule, totalul venitului național al tuturor țā-
rilor slab dezvoltate luate la un loc. Aceasta
înseamnă că în fiecare an este cheltuită în
scopuri militare o cantitate de valori mate-
riale egală cu aceea creată de muncă a mai
bine de un miliard de oameni, cit reprezintă
populația țărilor slab dezvoltate. În consecință,
folosirea fie și numai a unei părți din aceste
capitaluri în vederea dezvoltării economiei
fostelor țări coloniale și dependente ar per-
mite încă în următorii ani o accelerare bruscă
a ritmurilor construcției lor economice și cul-
turale, o ameliorare sensibilă a condițiilor de
existență a populației lor.

dolari cu un deceniu înainte. Aceasta ar ridica
în 1970, exporturile americane destinate acestor
țări pină la suma de 14 miliarde de do-
lari, ceea ce întrece de mai bine de două ori
exporturile noastre către aceleași regiuni în
anul 1958". Și: "atâ cît se spune și economistul
vest-german F. Baade. El crede că datorită
dezvoltării construcțiilor sociale și asistenței
în țările slab dezvoltate de asemenea ar permite,
către 1975, sporirea producției de oțel în țā-
rile Europei și Americii de Nord de 1,5 ori
fapt care, la rîndul lui, ar necesita dezvoltarea
siderurgiei. În același timp e limpede că ac-
operirea nevoilor agriculturii țărilor slab de-
zvoltate, necesitînd investiții uriașe ar avea ca
urmare, la rîndul ei, importante investiții de
capitaluri în industria tuturor țărilor lumii.

M. GORIAINOV

Avem toate motivele să presupunem că de-
zarmarea generală și totală deschide în fața
omenirii perspective cu adevărat fantastice.
Dacă sursele de energie de care dispune ome-
nirea ar fi folosite în mod rațional, spre binele
ei, popoarele lumii ar fi scutite încă în cursul
actualei generații de calamități ca foametea,
sărăcia, epidemiile, inculcarea. Actualul nivel al
producției țărilor dezvoltate permite satisfac-
erea în întregime a nevoilor populației lumii în
alimente, îmbrăcăminte, locuințe, permite satis-
facerea necesităților spirituale etc. și nu mun-
cînd opt ore pe zi, nici șapte, ci numai cînci
sau șase ore. Și asta încă nu e totul. Vorbînd
despre valorile reale ale lumii noastre nu le
putem trece cu vederea pe acelea pe care
oamenii le vor dobîndi în cursul următoarelor
decenii. Potrivit opiniei unanime a celor mai
mari savanți, știința, tehnica și producția au
pregătît totul pentru ca în următoarele decenii
oamenii să poată controla reacțiile termonu-
cleare ale sintezei elementelor ușoare. Con-
trolul acestor procese va permite sporirea de
sute de ori a echipamentului energetic al ome-
nirii, crearea de noi baze materiale de viață
pe Pămînt, unde abundența de bunuri nu va
mai fi limitată decît de voința omului.

Excepționalele succese obținute în ultimii ani
în studierea Cosmosului ne îngăduie, încă de
pe acum, să vorbim, de pildă, nu numai despre
posibilitatea unei colaborări internaționale
în scopul cuceririi Cosmosului, dar și să ar-
gumentăm convingător avantajele pe care le
pot trage din această colaborare toate țările
de pe planeta noastră fără excepție. Reali-
zarea unui sistem de sateliți automați ai Pā-
mîntului care să asigure radiocomunicațiile
mondiale pe unde scurte și îndeosebi televi-
ziunea universală și folosirea sateliților arti-
ficiali în scopuri meteorologice ar contribui la
strîngerea legăturilor internaționale, ar per-
mite nu numai precizarea dar și dirijarea vre-
mii. Încă de pe acum a devenit limpede că
omenirea dispune de posibilități nelimitate
spre a realiza în comun sarcini practic avan-
tajoase în ce privește cucerirea Cosmosului.

Ș. SANAKOEV.

Și acum, să dăm cuvîntul tovarășului Ta-
lenski.

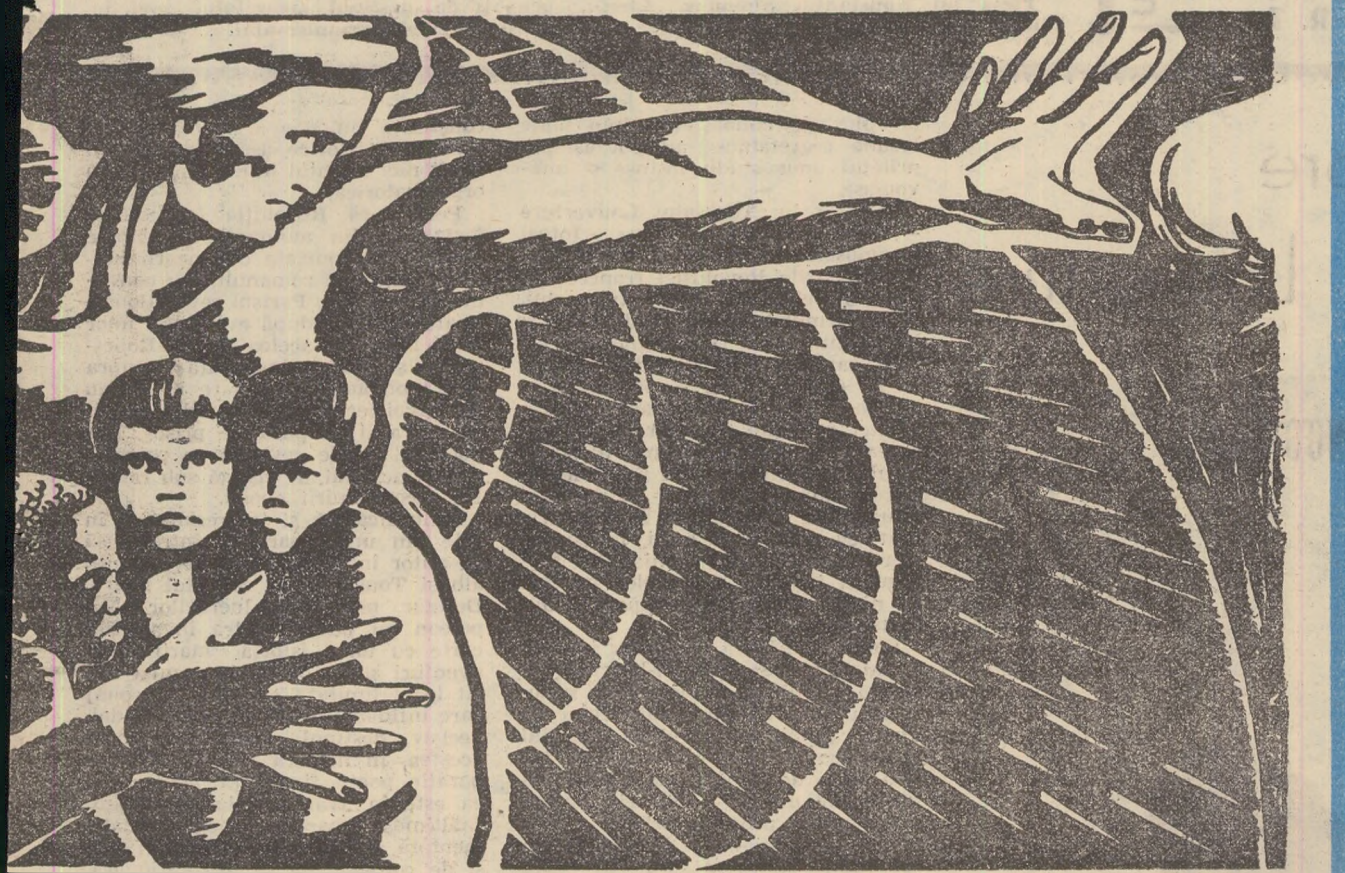
N. TALENSKI.

Vreau să atrag atenția asupra unei proble-
me puțin studiate dar foarte actuale, anume
aceea a lichidării și folosirii pașnice a ar-
melor și materialelor de război. Din punct de
vedere militar și tehnic, măsurile de distrugere
a armelor trebuie să fie strict simetrice
și echilibrate. Nici un participant la dezarmare,
în nici una din etapele acesteia, nu tre-
buie să beneficieze de vreun avantaj stra-
tegic sau tehnic, oricare ar fi el. Primejdia unui
război agresiv, indiferent sub ce formă, tre-
buie să scadă progresiv pină la completa ei
dispariție. Din acest punct de vedere, cea mai
bună soluție ar fi distrugerea, încă din prima
etapă a dezarmării, a celor mai primejdioase
mijloace de luptă, în primul rînd, a celor de
atac nuclear. Măsura aceasta a fost prevă-
zută în planul propus de guvernul sovietic. În
fine, deoarece materialul de război este un
fruct al muncii popoarelor și e foarte costi-
sitor, trebuie ca el să fie readaptat pe cît po-
sibil necesităților economiei naționale.

Ș. SANAKOEV.

Vă rog să-mi permiteți, ca pe scurt, să trag
concluziile schimbului nostru de păreri. Desi-
gur, discuția noastră a fost numai o încercare
de a aborda o problemă care încă de pe
acum apare nu ca o fantazie, ci ca o sarcină
realizabilă în viitorul apropiat. E limpede că
dacă omenirea ar fi eliberată de războaie și
de arme ar dobîndi uriașe avantaje econo-
mice, politice și sociale. Și de asemenea, avan-
taje de ordin moral care nu sînt mai puțin
importante, deoarece dezarmarea generală și
totală va elibera în fine omenii de teama pe-
ricolului nuclear, teamă devenită în zilele
noastre un grav obstacol în calea progresu-
lui civilizației.

În același timp, e important să reținem că
drumul spre o lume fără arme nu e de fel
ușor. Această sarcină majoră a epocii noas-
tre nu poate fi realizată decît prin lupta hotā-
rîtă a milioaneilor de oameni din toate țările
și din toate continentele. Raportul actual de
forțe în lume este favorabil păcii, progresu-
lui, fericirii. Acest lucru ne îngăduie să afir-
măm cu deplină încredere că, pină la urmă,
bătălia păcii va fi câștigată. În încheiere, vă
rog să-mi dați voie ca în numele comitetului de
redacție al revistei să mulțumesc tuturor par-
ticipanților la acest schimb de păreri pentru
intervențiile lor substanțiale care, sper, vor
interesa cititorii sovietici și străini.

ca dezarmarea să
mult decît atît, să
apați în industria
și au dovedit, însă,
sistemul capitalist
resurselor de bra-
tabil să se la mă-

riatul General al O.N.U. care a pregătît la în-
ceputul acestui an un raport cu privire la con-
secințele economice și sociale ale dezarmării.
Acest raport analizează amănunțit problemele
generale și sociale ridicate de dezarmare,
constată deplina posibilitate a rezolvării lor
eficiente și recomandă măsurile necesare, per-
fect accesibile guvernelor, în vederea reușitei.

În legătură cu aceasta, economistul ameri-
can Paul Hoffman a declarat: „Dacă cu sprin-
jinul Statelor Unite și al altor țări dezvoltate
țările slab dezvoltate ar atinge scopul pe care
îl propunem, anume creșterea venitului lor mij-
lociu pe cap de locuitor, în perioada 1961-1970,
cu 25 la sută, aceasta ar asigura Statelor Unite
o cifră de afaceri suplimentară de 110 miliarde

La telefon, un erou șolohovian

Va mai aduceți aminte de Pavel Kudinov, unul din personajele romanului „Pe Donul liniștit”? Eroul lui Șolohov — sublocotenent de cazaci, înșelat de bandele albe — participă la o răscoală împotriva Puterii Sovietice. Răscoala alb-gardiștilor a fost reprimată dar care a fost soarta lui Pavel Kudinov?

Răspunsul la această întrebare ni-l dă publicistul sovietic Konstantin Priima, care a studiat îndeaproape originea și esența eroilor din opera lui Șolohov.

Mai întâi să amintim că Kudinov nu este un personaj de pură ficțiune literară; sublocotenentul cu acest nume se trage dintr-o familie din Veșenskaia. K. Priima s-a convins de existența civilă a lui Kudinov cu prilejul unei călătorii prin acele locuri. Atunci i-a fost dat să afle, de la șoferul camionului cu care călătorea că Pavel Kudinov a și corespondat, după terminarea războiului civil, în 1922, cu cei de-acasă. Mai mult decât atât, scrisoarea din străinătate a lui Kudinov a fost publicată într-un ziar local („Izvestia” din Veșenskaia) chiar în anul respectiv. După eforturi îndelungate. Priima a reușit să intre în posesia unui exemplar al ziarului, cu data de 2 august 1922. Iată scrisoarea lui Pavel Kudinov:

„Poporul rus, infometat și lipsit de îmbrăcăminte, s-ar putea întreba: „Dacă Vranghel ar fi învins n-ar fi fost oare și piine și încălțăminte, și îmbrăcăminte?”. După mine, asta e însă o simplă fantezie. Aduceți-vă aminte de epoca lui Vranghel! Ce a făcut el în domeniul economic? Nimic... O spun tuturor, cu sinceritate: scoateți-vă din cap că Vranghel pregătește aici, pe pământ străin, șlepurile pline cu piine și untură. Nu! Nu pregătește nimic alta decât frînghii bine săpunite pentru spinzurători, săbii, tribunale, moarte și riuri de sânge. Voi trebuie să folosiți toate forțele pentru renașterea patriei...”

Al dumneavoastră, fiu și frate,
P. KUDINOV”

Scrisoarea dovedea că, în 1922, Pavel Kudinov mai era încă în viață. Dar mai trăiește oare și acum? Și dacă trăiește, unde anume? Iată întrebările la care a încercat să răspundă în continuare Konstantin Priima. Cercetări laborioase și întâmplarea l-au ajutat în egală măsură.

După cîteva ani, aflindu-se din nou la Veșenskaia, Priima a avut prilejul să facă cunoștință cu un cazac, pe nume Nikita Vasilievici Lapcenkov, întors în țară după mulți ani de emigratie. Lapcenkov l-a întâlnit pe Kudinov la Mihailovgrad, în Bulgaria. El a povestit publicistului sovietic că fostul sublocotenent de cazaci este căsătorit cu o profesoară de limba rusă Sevskaia, și i-a dat lui Priima adresa lui Kudinov.

A urmat un schimb de scrisori, care au confirmat informațiile lui Lapcenkov. A răspuns mai întâi președintele cooperativei agricole din Mihailovgrad. Vestile erau bune: Kudinov trăiește și, cu toată vîrsta lui înaintată, este unul din fruntașii cooperativei. Apoi, au sosit scrisori chiar de la Kudinov.

După schimbul de scrisori, Priima l-a chemat pe Kudinov la telefon. Glasul lui Kudinov a răsunat limpede în receptorul aparatului. A fost o convorbire prelungită și emoționantă. Eroul lui Șolohov trăiește și a trecut de mult de partea revoluției. Viața autentică și măiestra ficțiune literară s-au intrupat astfel pe deplin în destinul acestui erou din romanul „Pe Donul liniștit”.

R. T.

Tinerete

Linogravură de B. Jilite

In toată lumea... • In toată lumea...

Cu prilejul apariției în limba chineză a romanului „In spatele frontului” de Boris Polevoi, criticul Fen Mu a scris: „Romanul este un poem despre muncă și luptă pe care cititorii chinezi îl vor citi cu pasiune... Sint convins că romanul „In spatele frontului” va fi primit cu același interes cu care au fost întimpinate și celelalte cărți ale lui Polevoi: „Povestea unui om adevărat” și „Noi — oameni sovietici”.

O editură italiană pregătește pentru tipar romanul Galinei Nikolaeva „Bătălie în mars.”

În R.S. Cehoslovacă a fost publicată, în traducere, o culegere de versuri din lirica lui Semion Kirsanov. „Impresiile noastre despre literatura sovietică au devenit mai profunde după cunoștința cu acest poet plin de forță și energie, a cărui poezie a exprimat dintotdeauna lupta și nu idile sau meditații asupra stării timpului”, scrie un recenzent al culegerii amintite.

Presa engleză a publicat recent cronici la romanele „In tranșeele Stalingradului”, de V. Nekrasov și „Un petec de pămînt” de G. Baklanov apărute în traducere, într-o editură londoneză.

O recenzie publicată în săptămînalul „Observer” subliniază faptul că: „Descrierea războiului este măiestră în ambele cărți... Cititorul este uimit și zguduit de caracterul profund convingător al lecturii”.

Piesa lui Konstantin Simonov „Chestiunea rusă” a fost pusă în scenă de un

teatru din Kloto. Criticul ziarului „Akahata” scrie că piesa lui Simonov „Deși a fost scrisă în 1946, își păstrează însemnătatea și în zilele de încordare internațională de astăzi, cînd se pregătește un nou război mondial și cînd lucrul acesta trebuie subliniat cu toată tăria”.

Editura „Silva” din Milano a tinut în traducere romanul lui Iuri Tinianov „Moartea lui Vazir-Muhtar”.

Editura „Imprensa Nacional de Cuba” a tipărit în limba spaniolă romanul lui Feodor Panferov — „Meditații”. Cu prilejul apariției romanului, ziarul „Noticias de Hoy” a scris: „Acuitatea problemelor, caracterul publicistic și actualitatea romanului lui Panferov sint o consecință a interesului pe care îl manifestă autorul față de temele contemporane”.

„Indrăzneală”, romanul Antoninei Koptieva, a apărut în R.F.G. sub titlul „Un medic la Moscova”. Critica a remarcat faptul că autoarea a creat în paginile cărții o vastă panoramă a societății sovietice.

În Cehoslovacia a apărut, în traducere, cartea lui Anatoli Pristavkin „Copilărie grea”. Recenzii au subliniat faptul că tema cărții este apropiată de aceea a povestirii lui A. Kuznețov „Continuarea legendei” și de nuvelele lui Gîadil'n, Nikitin, Rekemciuk și ale altor scriitori preocupați de destinul tineretului sovietic, constructor al comunismului.

Un roman despre Toussaint Louverture

Omul a descoperit ultimul petec de pămînt, a cucerit polii, a urcat vîrful celor mai înalți munți, a sondat cele mai mari adîncimi ale oceanului, a eludat misterele junglei — a evadat în Cosmos. Și totuși dacă pămîntul, ca unitate geografică, e, în fine, cunoscut, nu putem încă spune că istoria populațiilor sale ne este perfect cunoscută. Chiar dacă ideea colaborării tuturor popoarelor la făurirea istoriei universale este astăzi o idee definitivă, chiar dacă în marile noastre biblioteci aflăm studii fundamentale despre civilizațiile celor mai îndepărtate pămînturi — este evident totuși că în conștiința noastră aceste civilizații nu și-au cîștigat locul pe care li-l asigură o cunoaștere bogată și exactă. Pentru mulți dintre noi Babilonul sau Roma antică sint, uneori, mai familiare decît Congoul contemporan sau istoria Americii Latine. Poate tocmai pentru că mult timp am fost tributari prejudecății că istoria lumii s-ar fi făurit în Europa și că, în general, progresul umanității ar fi rodul ultimelor două, trei milenii.

Aici începe rolul deosebit al unor cărți ca aceea a lui Vinogradov care, împrumutînd muzei Clio armele Calliopei — sau, altfel spus, vehiculînd datele istoriei cu forța literaturii — izbutesc să ne ofere, într-un mod atrăgător și interesant,

un plus de cunoaștere acolo unde lacune regretabile nu pot aștepta prilejul unor studii întinse și anevoioase.

Numele lui Toussaint Louverture — Consulul negru — nu ne e totuși necunoscut. Oricine a urmărit vreodată ecourile Revoluției franceze în lume a trebuit să ajungă, inevitabil, și pe fărmiurile acestui îndepărtat și luxuriant Haiti. Dar trebuie să citești cartea lui Vinogradov pentru ca să poți constata — paradoxal — că de puține știm despre istoria insulei și lupta negrilor pentru libertate. Meritul de seamă al scriitorului e acela de a ne fi familiarizat cu una din marile figuri ale unui popor oprimat, de a fi contribuit, cu mijloacele artei, la cunoașterea unui episod esențial din frîmintata istorie a luptelor purtate de negri pentru emanciparea din sclavaj.

Solida armătură a datelor istorice și interpretarea marxist-leninistă asigură cărții lui Vinogradov seriozitatea unui studiu. Poate chiar că unele capitole, ca de pildă capitolul al IX-lea ar fi putut figura și într-o carte de istorie; dar documentul folosit direct — scrisori, rapoarte, memorii, procese verbale — sporște, neîndoiește, autenticitatea romanului și, în măsura în care prin document se divulgă o mentalitate, el participă la portretul psihologic și la atmosfera epocii.

Revolta negrilor haitieni, cărora, Revoluția franceză le-a adus eliberarea din sclavie, ne aminteste într-un fel de răscoală sclavilor din imperiul roman. Însă imensa deosebire dintre Spartacus și Toussaint Louverture stă desigur tocmai în sporul de conștiință pe care l-a acumulat umanitatea timp de două mii de ani: căci revoluționarii haitieni au avut o ideologie, au avut

conștiința limpede și fermă a misiunii lor istorice așa cum nu le-a lipsit nici talentul militar, nici forța organizatorică.

Pentru că Revoluția franceză a fost unul din motoarele principale ale luptelor purtate de negrii haitieni, acțiunea romanului se consumă firește și în Parisul revoluționar. Poate chiar că după evocarea unor mari figuri ca acelea ale lui Robespierre și Marat, insistența asupra unor personaje secundare în roman ca Lavoisier, Chateaubriand, Cabanis și alții să pară de prisos. Dar dacă se pierde ceva în ce privește ritmul acțiunii, se cîștigă sub raportul reconstituirii epocii.

Semnificativă și interesantă e în cele din urmă paralela întreprinsă de autor între Napoleon — consulul alb și Toussaint — consulul negru. Desigur, prin forța lucrurilor, Napoleon nu putea intra în această carte cu toată istoria marii sale aventuri și nu ocupă în roman decît locul limitat al unui personaj care influențează la un moment dat, decisiv, destinul eroului; cu toate acestea, în măsura în care o comparație poate fi făcută, evident că ea este în avantajul lui Toussaint. Înălțimea morală a negrului, alimmentată de conștiința condiției sale și de consecvența sa revoluționară, aruncă o umbră teribilă peste statuia colosală a acestui consul alb, simbol al unei burghezii care și-a trădat propriile sale idealuri pentru a-și adjuca în exclusivitate privilegiile la care nu avea dreptul și a păstra cu tot dinadinsul o putere ignobilă.

Cartea lui Vinogradov e o carte actuală. Ea întreține nevoia noastră de a cunoaște încă mai mult despre lumea lui Toussaint Louverture.

Alexandru Sever

ÎN LUPTĂ CU CANCERUL

Ultimele rezultate ale cercetărilor oncologice

Intre 22 și 28 iulie s-au desfășurat la Moscova lucrările celui de al VIII-lea Congres internațional împotriva cancerului. Peste 5000 de delegați din 100 de țări de pe toate cele cinci continente și-au unit forțele în rezolvarea uneia dintre cele mai arzătoare probleme ale medicinei mondiale.

Cele mai proeminente figuri ale cercetării oncologice au pus în discuție cauzele și mecanismele de apariție, mijloacele de diagnostic, tratament și posibilitățile profilactice împotriva acestui flagel, care seceră anual două milioane de oameni.

Sedința de deschidere a avut loc la Palatul Congreselor din Kremlin, în același loc unde cu câteva zile în urmă își încheiasă lucrările Forumul mondial al păcii, o altă manifestare de importanță istorică, cu același caracter profund uman, spre care întreaga omenire își îndreptase atenția spre a afla răspuns la cele mai stringente probleme ale contemporaneității.

După ce prof. Khanolkar (India), președintele Uniunii internaționale contra cancerului, l-a prezentat pe acad. N. N. Blohin (U.R.S.S.), președintele celui de al VIII-lea Congres internațional contra cancerului, delegații au fost salutați în numele guvernului sovietic de K. Rudnev, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., care a dat citire mesajului adresat Congresului de N. S. Hrușciov. Mesajul a fost primit de participanți cu aplauze furtivoase. „Marea recunoștință și grațitudine a umanității vor fi recompensa supremă pentru orice savant sau echipă de cercetători care vor dobândi rezultate marcante în soluționarea problemei cancerului” — a spus în mesajul său N. S. Hrușciov.

De la 23 și pînă la 28 iulie, în amfiteatrele Universității Lomonosov, cercetători din toate specialitățile au discutat în detaliu în 54 ședințe pe secții, 18 discuții la masa rotundă și 6 referate generale principalele probleme ale luptei împotriva cancerului. În cadrul secțiilor s-au făcut comunicări în legătură cu biologia celulei canceroase, acțiunea substanțelor cancerigene, natura virotică a tumorilor, interdependența dintre tumoră și organism, biochimia celulei canceroase, probleme de radioterapie, chirurgie și chimioterapie, probleme de organizare a luptei contra cancerului etc.

Referate generale ținute de autorități în specialitate au tratat probleme esențiale în lumina utilizării eucerului tehnice și științifice. Amintim astfel referatele „Biochimia cancerului” (Engelhardt — U.R.S.S.), „Rolul virusurilor și originea cancerului” (Zilber — U.R.S.S.), „Progrese în cunoașterea procesului de cancerizare” (Haddow — Anglia), „Noi metode de radioterapie” (Tubiana — Franța) ș.a.

Perfecta organizare a Congresului, subliniată de toți participanții, care au adus felicitări Comitetului de organizare sovietic, a permis desfășurarea lucrărilor în cele mai bune condiții de urmărire și audiere.

Din cele peste 800 de comunicări și referate selecționate de Comitetul internațional de pregătire a Congresului pentru a fi comunicate în secții, voi căuta să desprind problemele esențiale dezbătute de cel de al VIII-lea Congres internațional contra cancerului.

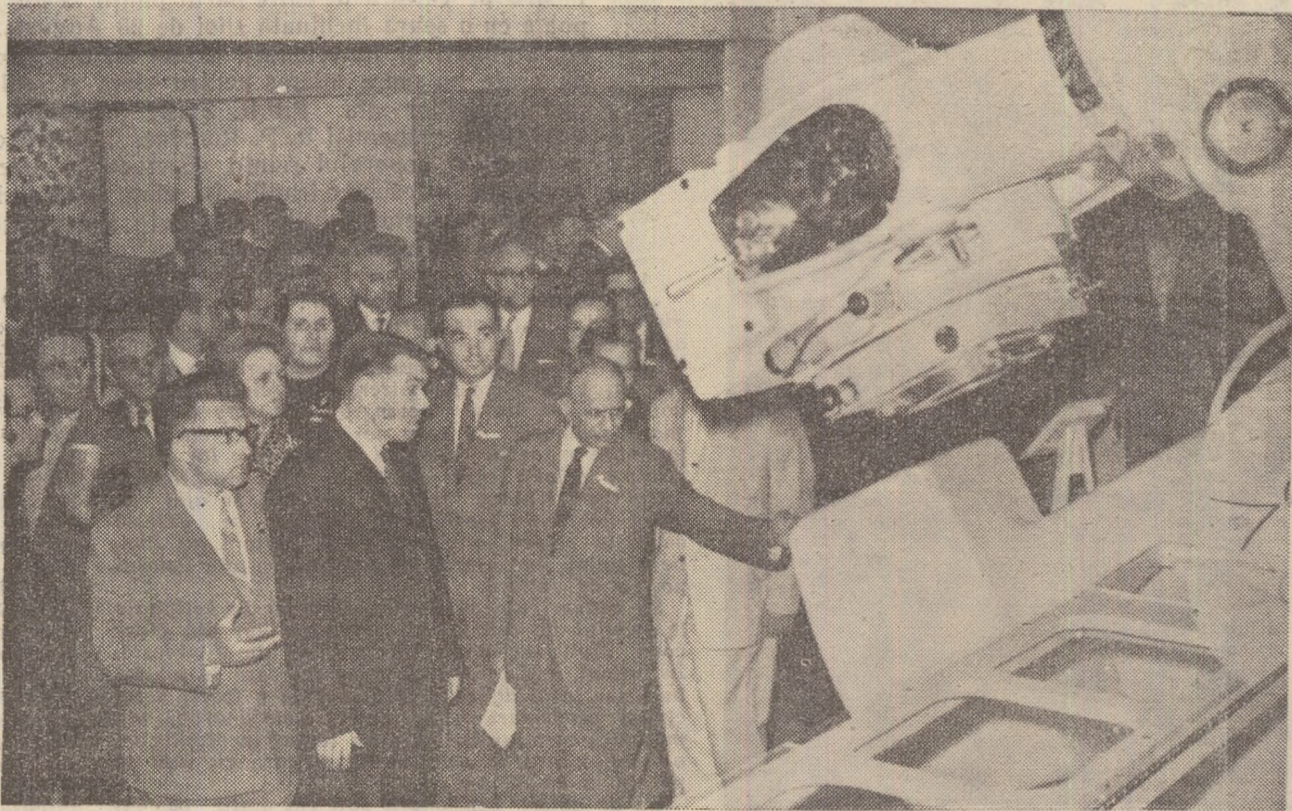
Originea tumorilor canceroase

Care sînt cauzele apariției tumorilor canceroase, cum și cînd celula normală se transformă în celulă canceroasă, de ce și cine face această transformare — sînt întrebări pe care și le pun nu numai omul obișnuit, ci și savanții de strictă specialitate.

În ultimul timp, după cum au arătat comunicările prezentate la Congres, cercetările oncologice s-au orientat spre confirmarea a trei ipoteze care stau la baza originii cancerului: ipoteza substanțelor cancerigene, ipoteza virotică a cancerului și ipoteza poli-etologică.

Cancerul chimic

Marele număr de cancere profesionale a atras atenția cercetătorilor asupra potențialului cancerigenic al unor substanțe chimice. Numeroase experiențe de laborator au confirmat existența acestui pericol. Savanții cu renume mondial: Lacassagne (Franța), Šabad (U.R.S.S.), Boyland (Anglia), Druckrey (Germania), Weisburger (S.U.A.) și alții au arătat pericolul substanțelor chimice cancerigene, al căror număr cunoscut depășește astăzi cifra de 1000. Profesorul Šabad (U.R.S.S.), studind natura și concentrația substanțelor cancerigene din mediul înconjurător a arătat că 3,4 benzopirenen, puternic agent cancerigen, se găsește într-o concentrație mare în orașele industriale. Agenții cancerigeni în mediu pot proveni din fumurile menajere și industriale, din emansiunile motoarelor cu explozie din cauza unei combustii incomplete, din gudronul șoselelor asfaltate, din pulverizarea produsă prin frecarea roților de automobil și din sinteza sau prelucrarea industrială a unor produse chimice. De asemenea, agenții cancerigeni pot apărea în produsele alimentare prin adăugarea unor substanțe în scopul conservării, colorării, emulsionării, aromatizării etc.

Aspect de la Expoziția internațională de aparataj medical din Parcul Gorki

Pe baza cercetărilor întreprinse s-au elaborat metode de purificare a atmosferei și de împiedicare a răspîndirii agenților chimici cancerigeni. Se cere excluderea producerii de substanțe cancerigene, ermetizarea proceselor de fabricație, un control al aerului atmosferic și al apelor, elaborarea unor proiecte urbanistice raționale. În Uniunea Sovietică aceste măsuri s-au aplicat, de pildă, în construcția orașului Angarsk, din Siberia răsăriteană, unde ansamblul de locuințe este separat de construcțiile industriale prin perdele de arbori; încălzirea orașului se face printr-o termocentrală unică, iar fumurile industriale sînt purificate prin dispozitive speciale. Cantitatea de benzen sau alte substanțe cancerigene este astfel practic nulă.

Aceste lucrări, efectuate cu o minuțiozitate deosebită și cu o repercușie practică marcantă, au fost foarte apreciate de participanți care au considerat că purificarea atmosferei este una dintre primele acțiuni profilactice ce trebuie întreprinse.

Origine virotică ?

O problemă mult dezbătută a fost aceea a originii virotice a bolii canceroase. Numeroase experiențe întreprinse în diferite laboratoare au dovedit că anumite tumori spontane la animale sînt provocate de virusuri și că unele substanțe cancerigene acționează nu direct asupra organismului, provocînd tumori, ci activează virusurile cancerigene care se găsesc în organism în stare latentă. Este deci normal ca studiul patogeniei virale a cancerului și mecanismul acțiunii sale să capete în prezent o importanță deosebită. La dezbaterile acestei probleme au participat savanți cu o bogată experiență ca Zilber (U.R.S.S.), creatorul ipotezei virotice a tumorilor maligne, Timofeevski (U.R.S.S.), Huebner (S.U.A.), Graffi (R.D.G.), Turzo (C.S.R.), Latarjet (Franța) și numeroși alții.

Savantul sovietic Zilber consideră că virusurile cancerigene transformă celula normală în celulă canceroasă în mod ereditar și nu mai joacă un rol deosebit în dezvoltarea ulterioară a procesului tumoral. Acest rol îl joacă acizii nucleici, elemente constitutive ale virusului, care s-ar uni cu substanța ereditară a celulei normale ducînd la schimbarea proprietăților ei. Există numeroase date experimentale care pledează în favoarea acestei ipoteze, dar pînă acum nu s-a putut demonstra existența virusurilor decît la tumorile animale. Cercetări deosebit de interesante s-au întreprins în domeniul imunologiei cancerului. Lucrările sovietice au demonstrat că tumorile conțin antigeni specifici care nu se găsesc în țesuturile sănătoase și la care organismul reacționează imunologic.

Prin metoda imunofiltrării, elaborată de Abelev și Tvetkov, s-a putut separa, în formă pură o proteină specifică (antigen) din ficatul canceros de soarece. Aveniurova și Ludagovskaia au separat o proteină specifică canceroasă dintr-o tumoră gastrică umană. Aceste lucrări marchează o nouă etapă în domeniul cercetării bolii canceroase.

Ipoteză poli-etologică ?

Numeroasele observații clinice și experimentale au arătat rolul a numeroși factori în producerea tumorilor canceroase. Acțiunea cancerigenă a radiațiilor X, ultraviolete și a celor emise de substanțele radioactive este bine cunoscută. De asemenea, evoluția spre malignitate, în anumite condiții, a unor maladii cronice ca: gastritele fără aciditate, anumite ulcere și polipi gastrici, eroziuni ale colului uterin, tumorile benigne ale sinului și altele fac pe anumiți cercetători să considere teoria poli-etologică ca avînd preponderență în originea tumorilor.

Prof. Serebrov, care este unul din partizanii acestei teorii, afirmă că materialele Congresului au furnizat argumente importante în sprijinul ipotezei pluralității cauzelor.

Din lucrările prezentate și discuțiile purtate se poate trage concluzia că există toate premisele să considerăm că, prin eforturile comune ale oamenilor de

știință din lumea întreagă, într-un timp nu prea îndelungat va fi descifrată și această mare enigmă.

Cu toate că originea cancerului nu a fost stabilită, oamenii de știință din lumea întreagă continuă asaltul asupra tumorilor, îmbogățindu-și și perfecționându-și arsenalul de luptă.

Tratamentul cancerului

Dintre diferitele metode de tratament folosite în combaterea cancerului, cea mai mare pondere au avut-o în lucrările Congresului metodele chimioterapice și radioterapice.

Sinteza de substanțe chimice cu acțiune antitumorală a antrenat numeroase laboratoare de specialitate din lumea întreagă. Prof. Larionov (U.R.S.S.), o figură marcantă a chimioterapiei anticanceroase, a introdus în practica medicală noi substanțe citostatice. Cercetările întreprinse în țara noastră de acad. Milcu și Nenișescu prin grefarea substanțelor citostatice pe molecula anumitor hormoni pentru creșterea efectului anticancerigen în tumorile hormonal dependente s-au bucurat de atenția participanților.

Dar esențialul în chimioterapia cancerului constă în perfecționarea metodelor de administrare. Conf. O. Costăchel, directorul Institutului oncologic din București, a arătat că chimioterapia în doze masive, este cea mai eficientă, mai ales pentru stadiile avansate ale cancerului.

Administrarea intraarterială (Gentil — Brazilia, N. Ionescu și Drăgănescu — România) precum și chimioterapia cu circulație extracorporală reprezintă mijloace de protecție a organelor sănătoase la acțiunea nocivă a citostaticelelor.

Prin noile metode de administrare în doze mari a substanțelor citostatice, sub protecție fie de amestecul leuco poetic, fie de țesut hematologic autolog se poate obține regresivitatea tumorilor primitive avansate și uneori chiar a metastazelor (O Costăchel).

În domeniul chirurgical al cancerului și-au împărtășit experiența chirurghi de seamă ca Blohin, Uglov, Savinih (U.R.S.S.), Overholt (S.U.A.), Margottini (Italia), Făgărășanu (România) și alții. Asocierea tratamentului chirurgical cu cel radiologic sau chimioterapic s-a constatat ca fiind procedeul cel mai eficient în terapia oncologică.

Lucrările Congresului au conturat importanța pe care o au sursele de radiații și, în special, cele de mare energie în arsenalul terapeutic al bolii canceroase. Acest lucru se datorează faptului că tratamentul cu radiații, spre deosebire de cel chirurgical, poate fi folosit în toate localizările și în toate fazele evolutive ale bolii.

După cum a arătat Ugrumov (U.R.S.S.), eficacitatea terapiei cu radiații a tumorilor este strîns legată de soluționarea cu succes a posibilităților asigurării unei doze maxime la nivelul tumorii, prin asigurarea țesutului cutanat și peritumoral. Acest deziderat s-a realizat în parte prin obținerea radiațiilor de mare energie, prin realizarea de aparate cu fascicul convergent și prin mărirea radiosensibilității celulei canceroase la acțiunea radiațiilor.

Țara noastră a participat cu o puternică delegație alcătuită din peste 140 de specialiști, prezentînd un număr de 54 comunicări științifice.

Dintre reprezentanții științei medicale românești au fost prezenți acad. St. G. Nicolau, acad. V. Mirza, acad. E. Makovski, acad. I. Făgărășanu, prof. E. Crăciun, conf. I. Birzu, conf. O. Costăchel și numeroși alți cercetători.

Acad. V. Mirza și conf. O. Costăchel au condus lucrările a două ședințe în calitate de președinți.

La încheierea lucrărilor Congresului internațional contra cancerului s-a putut trage concluzia că s-a înregistrat un succes remarcabil în domeniul cercetării și terapiei și că colaborarea internațională va asigura izbînda în rezolvarea cu succes a luptei împotriva cancerului.

Dr. N. Voiculesc

Șeful serviciului de radioizotopi
al Institutului Oncologic București

Sînteți așteptați la „Serp i molot”

Un reportaj scris special pentru „Veac nou”

de D. A. Huțevili

N-aș putea spune exact cum a început. Poate cu vizita făcută la Palatul nostru de cultură de către participanții la un Tren al prieteniei venit din R.P.R.. Să poate cu o seară închinată zilei de 23 August.. Sigur este, însă, că oțelarii, laminatorii, inginerii și funcționarii uzinei metalurgice „Serp i molot” din Moscova au început să arate un mare interes pentru viața și realizările poporului român, pentru muncă metalurgiștilor din R.P.R. Serile prieteniei sovieto-române, expozițiile consacrate dezvoltării economiei R. P. Române, înfloririi culturii românești, întâlnirile cu reprezentanți ai poporului român, spectacolele date de actori români, prezentările de filme românești au devenit o tradiție în viața Palatului nostru de cultură. Recent, Palatul de cultură al metalurgiștilor moscoviți a devenit membru colectiv al Asociației de prietenie sovieto-române.

„Ați vizitat vreodată Moscova? Ați trecut Bariera lui Ilici, fosta barieră Rogojskaia?... La drept vorbind, bariera, care indica hotarul orașului, nu mai există de mult. Fosta periferie muncitorească cu cocioabe mizere și circiumi este de domeniul trecutului. Acum, bariera este o piață mare, frumoasă, cu case noi cu multe etaje, cu un mare magazin universal și un parc. Iar uzina „Serp i molot”, care odinioară, cînd era proprietatea capitalistului francez Goujon, se afla în afara hotarelor orașului, la periferie, se găsește acum în centrul orașului. Lîngă Bariera lui Ilici, pe o colină, înconjurată de verdeață se află Palatul nostru de cultură.

Să vedem cum se desfășoară o zi de activitate la Palatul de cultură al metalurgiștilor din Moscova. Multe activități încep chiar de dimineață. În primul rînd pentru că uzina lucrează în schimburi, iar în al doilea rînd pentru că e foarte activ clubul pensionarilor. La clubul pensionarilor vin mai ales metalurgiști care au lucrat în secțiile cu o temperatură foarte ridicată și care au ieșit la pensie la 50 de ani.

Ca de obicei, pensionarii sînt cei dinții oaspeți ai Palatului de cultură. Se adună, de pildă, în Sala mică spre a asculta o conferință pe teme internaționale. Sau dezbate o serie de probleme: cui să i se acorde biletele la case de odihnă sau sanatorii puse la dispoziția pensionarilor de către comitetul sindical al uzinei. De asemenea, hotărăsc în comun cine are nevoie de o locuință nouă.

La amiază, vin membrii unui alt club — acela al fotografiilor amatori. Foarte mulți muncitori și funcționari au aparate de fotografiat. Membrii clubului se ocupă nu numai de perfecționarea cunoștințelor lor, ci participă efectiv la activitatea Palatului de cultură. Fotografiile amatori au pregătit, de pildă, o foarte interesantă expoziție a muncitorilor fruntași din uzină — a udarnicilor și membrilor colectivelor de muncă comunistă.

Curînd, își termină ziua de muncă schimbul întii, care începe să lucreze la 6 dimineața. Palatul de cultură organizează pentru muncitorii din acest schimb o excursie pe canalul Moscova. Li s-au pus la dispoziție autobuze care-i duc pînă la gara fluvială Himki. De aici începe excursia propriu-zisă. Și în timp ce ei călătoresc, să ne întoarcem în uzină. Schimbul doi are pauză de prînz. În acest timp, metalurgiștii sînt vizitați de oameni de știință, scriitori și muzicieni. În ultimele luni au venit mai ales oameni de știință și profesori din institutele de învățămînt superior și institutele de cercetări științifice din raionul Kalinin care au vorbit metalurgiștilor despre rolul științei în construirea bazei tehnice materiale a comunismului.

„Astăzi, oțelarii și laminatorii au avut-o ca oaspete pe Nicoleta Stoica, solistă a Teatrului de operă și balet din București. A cîntat la Colțul roșu și a fost primită cu multă căldură. „Martea-

novka”, gazeta de uzină care apare într-un tiraj mare, a publicat o fotografie a cîntăreței române și o fotografie a auditorilor care i-au aplaudat talentul.

Se apropie seara... Ziua de lucru s-a sfîrșit. Spre Palatul de cultură se îndreaptă mulțimi de oameni. Sînt muncitori și funcționari ai uzinei, locatarii ai caselor din împrejurimi. La ora 5 începe cursurile Universității populare de cultură. La înființarea ei și-a dat contribuția și special corpul didactic al Institutului de energetică din Moscova. Rector al Universității este profesorul Teodor Zolotarev de la acest Institut, recent ales membru al Academiei de Științe U.R.S.S.; prorectorul Facultății de știință și tehnică este și el profesor la Institutul de energetică și anume cunoscutul om de știință sovietic Vukolovici.

În timp ce în Sala mare a Palatului se desfășoară cursurile Universității populare, în Sala mică se poate audia o nouă conferință din ciclul „Generația noastră va trăi în comunism”. Palatul de cultură și colțurile roșii ale secțiilor desfășoară o intensă activitate de popularizare a hotărîrilor Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. Un mare număr de lectori sînt activiști obștești.

Dar să vizităm și alte încăperi ale Palatului. Pretutindeni e o activitate intensă: repetiții pentru pregătirea colectivelor artistice de amatori: dansuri, cor, orchestră etc. Teatrul Mic a luat sub patronajul lui colectivele noastre teatrale. Recent, a fost înființat „Teatrul tineretului”. Cu multă însuflețire lucrează și membrii studioului de coregrafie al Palatului. Și cu toate că e un colectiv de balet clasic foarte tînăr, s-a și făcut cunoscut și apreciat de moscoviți. Membrii studioului au dat primele spectacole pe scena Palatului congreselor cu prilejul festivităților consacrate Congresului internațional al sindicatelor și Congresului internațional pentru dezarmare generală și pace. Muncitori, ingineri, constructori, studenți și elevi își consacră trei seri pe săptămîna artei îndrăgite și dificile a dansului.

La 8 seara, în Sala mare a Palatului culturii începe o seară de odihnă cu jocuri de masă, dans și un spectacol dat de artiști amatori și artiști profesioniști din Moscova. Asemenea seri, în special cele organizate pe secții, sînt foarte populare printre muncitorii și funcționarii uzinei.

Dragi prieteni, ați fost vreodată la Moscova? Dacă aveți prilejul să veniți, vizitați neapărat și Palatul nostru de cultură. Vă așteptăm bucuri.

In golful Avacinsk (Kamciatka)

Siberia apuseană — o mare forță economică

(urmare din pag. 3-a)

departe de malurile fluviului Obi, lîngă orașul Novosibirsk, s-au instalat într-o casă de birne, cîțiva oameni. Erau academicianul Lavrentiev și familia sa. Ei au fost primii. Apoi, odată drumul deschis, au urmat și alții. Azi doar vechea casă de birne amintește de început. În valea cu natură sălbatecă au apărut laboratoare spațioase, institute bine utilitate, case de locuit comode. Savanții se ocupă de zeci și zeci de probleme printre care multe au menirea de a transforma radical printre altele această mare parte a Uniunii Sovietice care este Siberia apuseană. Iată cîteva din aceste probleme: dirijarea sintezei termo nucleare, pronosticarea zăcămintelor subterane, transmiterea energiei electrice la distanțe mari, cristalochimia, tehnica calculului, dirijarea eredității la plante și animale, folosirea exploziilor în economia națională... Locul în care seosea acum trei ani academicianul Lavrentiev se numea Valea Soarelui. Oamenii sovietici i-au dat acest nume. E ca și cum ei ar spune Siberiei: „Ai stat destul ascunsă în neguri. E timpul să aducem lumina în fiecare colțisor al tău. O vale a soarelui și încă una, și încă una, pînă eînd întreaga Siberie va deveni o dezvoltată împărăție a soarelui!”

Sosla redacției

NICOLAE POPESCU, Anina: Am primit mai de mult o scrisoare din partea unui grup de tineri de la combinatul de în din Kostroma. Puteți să vă adresați, de pildă, Antoninei Filatova, una din semnatarele scrisorii. Iată adresa: Gorod Kostroma, ulița Baikovskaia, dom 15, Kv. 4.

ANA MIGA, Sebeș: Dacă nu aveți o altă posibilitate, trimiteți-ne-o, împreună cu adresa exactă, pentru expediere.

TEODORA PĂTRUNJEL, Caransebeș: Vă mulțumim pentru materialul trimis în legătură cu călătoria în Uniunea Sovietică. Datele cuprinse în materialul dv. sînt, însă, foarte generale, încît nu l-am putut utiliza. Ne-ar fi interesat o relatare mai amănunțită despre locurile vizitate, despre oamenii pe care i-ați cunoscut.

CONSTANTIN BRÎNZEIU, Craiova: Vi se vor trimite exemplarele cerute.

DR. M. VALERIU, Pitești: Nu v-am putut răspunde mai devreme, deoarece nu cunoșteam nici o adresă din domeniul ce vă interesează. Acum vă putem transmite două adrese care vă vor fi poate utile. Trebuie să scrieți, însă, în limba rusă. Puteți scrie doctorului Babițki, șeful secției clinice a Institutului de tuberculoză din Leningrad sau doctoriței Șuțkaia, șefa secției clinice a Institutului de tuberculoză din Novosibirsk.

CONSTANTIN BEREHOL-SCHI, București: Vi se va trimite răspuns prin poștă.

ERICH WEIS, Reșița: În limita posibilităților vi se vor trimite exemplarele cerute.

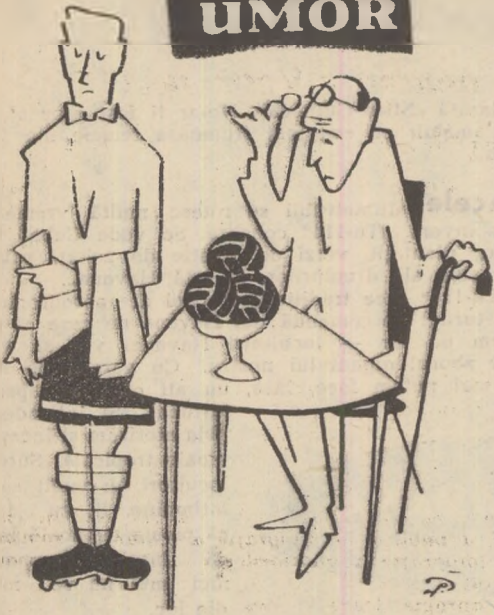
TRAIAN ILIESCU, Craiova: Filumeniștii din țara noastră activează tot în cadrul Asociației filatelisteilor din R.P.R. Vă puteți adresa acestei Asociații, care are sediul central în str. Biserica Enei, nr. 16, București — 1.

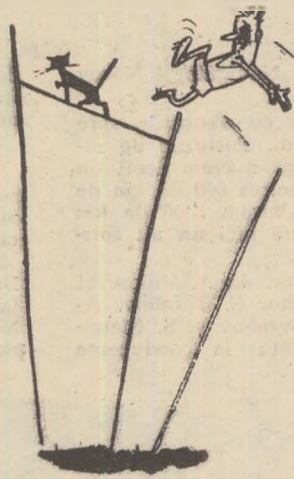
Obiecte de artă populară din coră și os.

Fără cuvinte

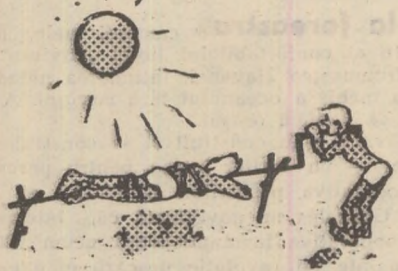
UMOR

Desen de A. Graciov

Desen de R. Ovivian

Desen de G. Oganosov

Desen de R. Ovivian

*Ceasuri de mână
elegante,
precise,
durabile*

- KIROVSKIE**
CU SECUNDA CENTRAL
LEI 376
- ROSSIA**
CU SECUNDA CENTRAL
LEI 395
- SPORTIVNIE**
CU SECUNDA CENTRAL
LEI 395
- KOLOS**
CU SECUNDA MIC
LEI 325

Dați copiilor
DULCURI

SÎNT DELICIOASE
HRĂNITOARE ȘI
AJUTĂ LA
CREȘTERE

*...în fiecare sticlă
un izvor de sănătate!*

Beti
**APE MINERALE
NATURALE
MEDICINALE**
SLĂNIC · HEBE · MALNAS
CĂCIULATA · LIPOVA · VILCELE

LA MAGAZINELE ALIMENTARE,
CENTRE DE CURĂ ȘI RĂCORITOARE

Tricotaje

din fire sintetice

- B**LUZE
- C**OMBINEZOANE
- C**AMAȘI DE
NOAPTE
- C**HILOȚI

*găsiți de
vinzare
la*

MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

*O masă
consistentă
și hrănitoare*
*puteti prepara
din gama variată de*

PASTE FAINOASE

- ★ macaroane,
- spaghete,
- țaiței, fidea
- și mărunțișuri

SE PREPARĂ USOR ȘI REPEDE ÎN ORICE GOSPODĂRIE

GOSPODINE!
UȘOR ȘI REPEDE PREPARATI ÎN CASĂ
PRĂJITURI DELICIOASE ȘI ASPECTUOASE CU
FOILE DE PRĂJITURI (tortă)
CASNICA
PRODUSE DE ÎNTRERINDERA
DUNĂREANA
GALAȚI

LEI
5
PACHETUL

Salt peste ocean

Raidul unui gigant al văzduhului: „Tu-114“

de PAVEL MIHAILOV
Erou al Uniunii Sovietice

Ochiul unui aviator experimentat ia cunoștință de înfățișarea oricărui nou avion dintr-odată, fără nici o tranziție. Cind m-am uitat, însă, pentru prima oară la „Tu-114“ cu motoarele lui puternice și am silit cele 35 de trepte ale scării ce ducea spre cabină trebuie să recunosc că am fost uimit. Iar după ce am cunoscut mai bine această navă a întinderilor nesfârșite, intruchipare a celor mai moderne realizări ale științei și tehnicii aviatice, am fost pătruns de un și mai adinc respect pentru creatorul ei, Andrei Nikolaevici Tupolev.

„Tu-114“ zburase pînă acum deasupra emisferei nordice a globului; de data asta se afla, însă, în fața unui raid mai dificil: trebuia să străbată cei 16.000 de kilometri care despart Moscova de Havana. Zborul spre capitala Cubei revoluționare era un serios examen deoarece trebuia să se desfășoare pe o rută nouă, necercetată, paralelă cu Ecuatorul, deasupra apelor Atlanticului.

Prima însemnare în jurnalul de bord: „Vnukovo. Plecarea. Ora 2 și 19 minute, ora Moscovei. 10 iulie 1962...”

Noaptea liniștită ne învăluie din toate părțile. Forfota orașului s-a stins. Numai aeroportul nu știe niciodată ce-i repaosul. Pe trupul argintiu al avionului odihnind pe pista de beton se poate citi bine numărul matricol: L 76479. Alexandr Vitkovski, comandantul echipajului, îi raportează lui Evgheni Fiodorovici Loghinov, conducătorul Direcției centrale a Flotei aeriene civile:

— Sintem gata de zbor!

Incercatul aviator Vitkovski își cunoaște bine nu numai aparatul ci și pe oamenii care îl vor pilota în lungul drum care îi așteaptă. Fiecare dintre ei are la activul lui cel puțin un milion de kilometri. Nava va fi condusă pe rând de aviatorii Hariton Thovrebov, Serghei Metelkin și Serghei Terehov. Navigatorii Nikolai Nosov și Nikolai Smirnov mai verifică o dată aparatul, examinează hărțile. Radiotelegrafistii B. Pilnik și V. Krasnov au studiat amănunțit schema legăturilor și semnalele de recunoaștere ale tuturor posturilor de radio dintre Moscova și Havana.

A sosit clipa startului. Se aude mai întâi un vuiet ușor, care crește treptat pînă devine asurzitor. Avionul „Tu-114,” purtînd la bord o încărcătură grea, străpunge ceața nocturnă de deasupra aeroportului. Luminile startului de noapte lucesc sub aripi ca niște scînteie. Avionul ia înălțime și se îndreaptă spre sud-vest.

Curînd, trecem frontiera U.R.S.S., apoi ocolim Budapesta. Cînd trecem deasupra Belgradului cei mai mulți pasageri au adormit. Eu, însă, nu pot să închid ochii...

Exact acum un an o delegație a Comitetului sovietic al veteranilor de război a fost invitată în Iugoslavia cu prilejul sărbătoririi Zilei ridicării la luptă împotriva fascismului. În cursul călătoriei prin țară am vizitat locurile pe unde în timpul războiului aviatorii sovietici, printre care eram și eu, trebuiau să-i caute pe inimoșii partizani și să aterizeze pe aeroporturi improvizate spre a le duce medicamente, material de război, echipament, ofițeri de legătură și a-i lua pe luptătorii răniți ai Armatei populare de eliberare a Iugoslaviei.

În timp ce îmi amintesc de zborurile de noapte de odinioară spre partizanii iugoslavi din Serbia, Croația, Muntenegru, Slovenia, Macedonia, „Tu-114“ lasă în urmă țărîmul adriatic al Italiei și portul Bari. De aici plecau în 1944 avioanele de transport sovietice, de aici plecam și eu spre Balcani. E de-aia să amintesc că numai echipajul nostru a făcut în vremea aceea 220 de traversări ale Adriaticei!

La 6 și 30 ne aflăm deasupra Maltei. Sint locuri cunoscute. Acum 18 ani la Malta aterizau avioanele sovietice de transport venind de la Cairo și îndreptîndu-se spre Bari. Inoptam pe insulă. După o tradiție stabilită încă în vremea amiralului Ușakov, ofițerii ruși care vizitau insula plecau să cerceteze călare munții pitorești. Noi însă, din păcate, n-aveam timp de așa ceva. Mi-aduc aminte ca acum: la 15 iulie 1944 am încheiat un zbor de 6 zile deasupra a trei continente; acum, aceeași distanță e străbătută de avioanele sovietice în cîteva ore.

Si iată Africa. Dedesubtul nostru nisipuri și iar nisipuri... Peisajul nu seamănă de fel cu cel european unde livezile de măslini și portocali, pășunile alpine și viile alcătuiau un covor multicolor

Orientarea e mai anevoioasă. Navigatorul Nosov remarcă:

— Nici nu se poate compara cu zborurile spre Habarovsk N-ai radar, ca la noi. Posturile de radio sint slabe. În drumul nostru n-avem decît un singur post, la Sebha (Libia), la circa 600 de km de litoralul african. Va trebui să zburăm 1300 de km deasupra nisipurilor africane, fără nici un alt sprijin în orientare.

La început avionul a fost pilotat de A. Vitkovski și de colegul lui, pilotul-instructor S. Terehov. Acum au trecut la manșă H. Thovrebov și S. Metelkin. Dar A. Vitkovski nu renunță la conducerea generală a activității echipajului: cu un admirabil simț de răspundere își face regulat orele de cart.

În locul nisipurilor nesfârșite au apărut lanțuri întinse de munți, dealuri cu pante dulci, brăzdate în unele locuri de piraie întortocheate. Apoi peisajul se schimbă din nou: se ivește covorul verde închis al junglei. Nu putem, însă, admira frumusețile vegetației tropicale din pricina norilor...

Ne apropiem de Conakry, capitala Guineei.

Avionul începe să coboare pentru aterizare, străbate o îngrămădire de nori după alta, străpunge nori de ploaie. În momentul cînd trebuie să aterizăm norii de ploaie sint jos deasupra mării, acoperind crestele munților din preajma aeroportului. Albastrul închis al oceanului și conturul sinuos al țărîmului se zăresc destul de bine. Dar uriașa barieră muntoasă închide avionului accesul spre aeroport. Pilotul care ar face cea mai mică greșeală în aprecierea înălțimii acestui masiv (de 1200 de metri) n-ar mai ajunge niciodată pe aeroport.

La 12 și 52 de minute gigantul nostru, cu roți finale de un metru și jumătate, atinge pista de be-

declarată „Miss Guineea”. Ne-ar fi fost greu să fim amabili cu cea mai frumoasă femeie din Guineea...

Acele altimetrului se rotesc multă vreme sens invers. „Tu-114” coboară. Se vede Cuba! Palmieri, plantații verzi de trestie de zahăr, pancule albe ale drumurilor. Și iată Havana...

„Tu-114” face tradiționalul ocol al aerodromului. Dar turnul de comandă din Havana ne cere să nu facem un tur — locuitorii Havanei vor să văd bine zborul gigantului nostru. Cu părere de rău nu mai putem face, însă, un alt ocol: se apropie furtuna. Și într-adevăr abia aterizăm și încep ploaie tropicală. Sute de locuitori au venit să întâmpine. Și cu toții că ploaia tropicală inundă întreg aeroportul: nici unul nu se mișcă din loc.

Așadar, „Tu-114” a făcut saltul Moscova-Havana în 21 de ore și 16 minute, stabilind un nou trasatatlantic și legendă trei continente: Europa, Africa și America Latină.

De la fereastră

camerei mele, aflată la etajul 16 al confortabilului hotel „Riviera”, pot admir frumusețea Havanei, întinderea netedă de albastru închis a oceanului fără margini. A doua plecăm să vizităm orașul.

La Havana s-au construit și se construiesc multe case noi — un cartier întreg pentru pescari. Viteza cooperativa pescarilor. Directorul ei, Marcel Valdos Gonzales ne povestește că, întemeiată în 1959, cooperativa înmănunchiază acum 120 de familii. Înainte de revoluție pescarii ei aveau 40 de vase, acum au 70 și veniturile de trei ori mai mari. Un membru de onoare al cooperativei este pescarul Anselmo, care are 85 de ani și despre care se

MOSCOVA - HAVANA = 16.000 de kilometri

Avionul care a realizat performanța

ton — construită de specialiști sovietici în cadrul ajutorului tehnic acordat Guineei. Pe peronul aerogării sintem întîmpinați de sute de localnici...

Pînă seara ne ocupăm de pregătirea zborului peste ocean. Numeroși localnici vor să ne cunoască. Un elicopter îl aduce pe președintele Seku Ture, care e întîmpinat cu căldură de E. F. Loghinov.

A doua zi în zori

decolăm. Oceanul e acoperit de o ceață deasă. Aparatul e pilotat de H. Thovrebov și S. Metelkin, ași ai zborurilor fără vizibilitate. A. Vitkovski ar fi trebuit să se odihnească, dar norii plumburii, aproape negri, pe care trebuie să-i străbatem îl îngrijorează și de aceea nu se clintește din cabina pilotului, ca de altfel și E. F. Loghinov, a cărui îndelungă experiență aviatice poate fi oricînd folositoare.

Țărîmurile Guineei au rămas de mult în urmă. Ne îndreptăm spre insula Trinidad. Oceanul nu se mai vede. Sintem înconjurați de nori deși.

N-avem la bord pasageri în accepția obișnuită a cuvîntului, ci numai trei ziaristi sovietici și o comisie de specialiști care trebuie să încheie o convenție pentru comunicații aeriene cu Cuba. La Conakry am luat totuși, în mod excepțional, cinci pasageri: Annie Kunta și însoțitoarele ei. La un recent concurs de frumusețe, Annie Kunta a fost

spune că i-ar fi servit drept model lui Hemingway pentru povestirea „Bătrînul și marea”.

Stau de vorbă cu Anselmo, îl întreb dacă Hemingway era pescar bun și-mi răspunde că da, era un foarte bun pescar. Anselmo a pescuit de cîteva ori împreună cu el. Hemingway era foarte iubit de pescari. Era un om bun, îmi spune Anselmo.

Căutăm să cunoaștem cit mai bine țara, poporul, muncitor al Cubei. Vizităm frumoasa plajă de la Varadero. Odinioară aci era un loc de odihnă pentru bogătași. Acum, la Varadero se odihnesc cei mai buni oameni ai muncii, fruntași în producție.

În timp ce vizităm Varadero, ne gîndim la întîlnirea cu Fidel Castro pe care sperăm să-l vedem. Dar Fidel vizitează „Tu-114” în lipsa noastră...

Pe lingă avion rămăseseră radiotelegrafistul Pilnik și navigatorul Smirnov. După cum ne-au povestit mai apoi, Fidel Castro a cercetat mai întîl avionul pe dinafară, apoi s-a urcat în el și a vizitat salonul de pasageri, bucătăria, camera de bagaje, cabina piloților; s-a așezat în scaunul pilotului și a luat în mîini manșa... În timp ce Fidel Castro vizita avionul și punea întrebări în legătură cu viteza și raza de acțiune a aparatului, radiotelegrafistul nostru a adus pliante despre „Tu-114” și le-a dăruit oaspeților. Pe două din ele Fidel Castro ne-a scris însemnări despre vizita lui pe „Tu-114”.

...La 18 iulie ne luăm zborul spre răsărit, spre casă. E o direcție care înseamnă că misiunea a fost îndeplinită.